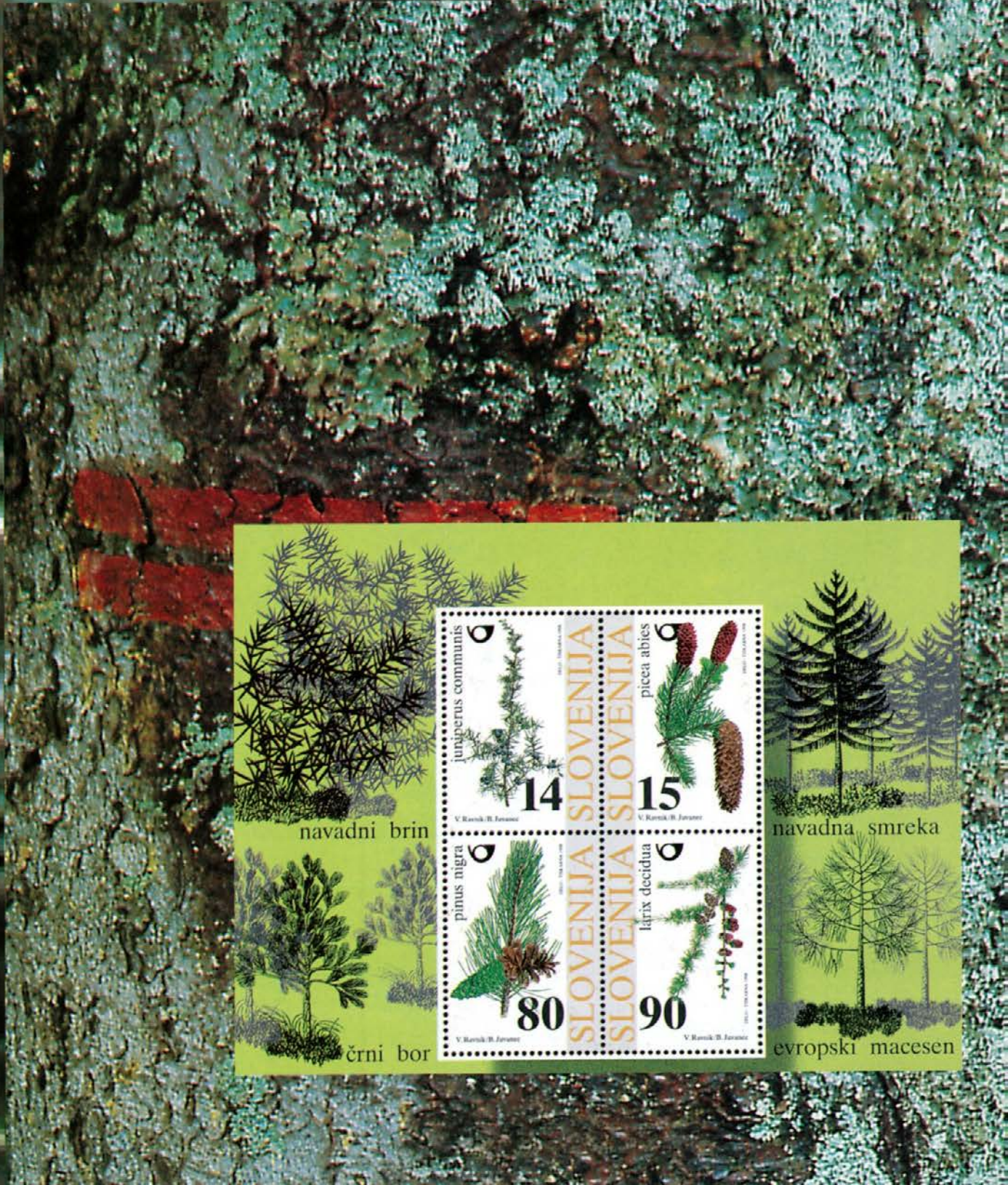

VARNIK

LETO XXX / ŠTEVILKA 6, JUNIJ 1998 / POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 230 TOLARJEV

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC

HUBERT DOLINŠEK, dipl. inž. gozdarstva

ŠE O DELNIŠKI DRUŽBI

V prejšnji številki Viharnika sem opisal nekatere osnovne značilnosti delniške družbe. Nadaljujem s predstavitvijo delniške družbe.

Delniška družba mora imeti nadzorni svet, če osnovni kapital presega 300 mio tolarjev in če ima več kot 100 delničarjev.

Gozdno gospodarstvo ima po statutu družbe 5 članski nadzorni svet. 2 člana izvoli svet delavcev, tri člane pa izvoli skupščina za dobo 4 let in zastopajo interese delničarjev. Člani nadzornega sveta ne smejo biti namestniki članov uprave, prokuristi ali pooblaščenca družbe.

Nadzorni svet mora biti sklican praviloma enkrat v četrtletju obvezno pa enkrat v polletju.

Naloga nadzornega sveta je, da nadzoruje vodenje poslov družbe. Vodenje poslov se ne sme prenesti na nadzorni svet. Statut ali nadzorni svet pa določita, da se nekatere stvari opravijo le z njegovim soglasjem.

Člani nadzornega sveta odškodninsko odgovarjajo za škodo, ki bi jo z napačnimi sklepi povzročili družbi in delničarjem.

Najpomembnejši organ delniške družbe je skupščina, preko katere delničarji uresničujejo svoje pravice.

Po zakonu skupščina sklepa o:

- delitvi dobička na predlog uprave in mnenja nadzornega sveta,
- letnem poročilu,
- imenovanju in odpoklicu članov nadzornega sveta,
- spremembah statuta,
- ukrepih za povečanje ali zmanjšanje kapitala,
- prenehanju družbe in statusnih spremembah,
- imenovanju revizorja,
- drugih zadevah določenih s statutom in zakonom o družbah,

Skupščina ne more odločati o vprašanih vodenja poslov.

Skupščino je treba sklicati v primerih določenih z zakonom in statutom in kadar je to v korist družbe.

Skupščino je potrebno sklicati vsaj mesec dni pred njenim zasedanjem.

Ob sklicu mora biti objavljen dnevni red in predlogi za sprejemanje sklepov. Delničarji lahko v enem tednu po objavi sklica skupščine pošljejo družbi nasprotni predlog.

Na skupščini se sestavi seznam prisotnih del-

ničarjev in zastopnikov delničarjev. Posazmeni zastopnik lahko zastopa le do 50 delničarjev in v njihovem imenu uresničuje glasovalno pravico.

Na skupščini vodi zapisnik notar, ki vsak skupščinski sklep potrdi v notarskem zapisu.

Skupščina veljavno odloča, če navzoči delničarji predstavljajo vsaj petnajst odstotkov zastopane kapitala. Če to ni doseženo, skupščina na ponovnem zasedanju veljavno odloča ne glede na višino zastopane kapitala.

Za vsako spremembo statuta mora glasovati več kot tri četrtine zastopane kapitala.

Skupščina delničarjev odloča s tričetrtinsko večino tudi o zmanjšanju in povečanju osnovnega kapitala z vložki oz. izdajo novih delnic. Pogoji in postopki so podrobno določeni v zakonu o družbah.

Vsak delničar lahko s tožbo izpodbija vsak sklep skupščine, ki nasprotuje temeljnemu cilju družbe in je za družbo in delničarje škodljiv.

Delniška družba preneha po zakonu:

- s pretekom časa za katerega je bila ustanovljena,
- s sklepom skupščine s tričetrtinsko večino zastopane kapitala,
- s stečajem,
- če sodišče ugotovi ničnost vpisa,
- če uprava ne deluje več kot 12 mesecev,
- na podlagi sodne odločbe,
- z združitvijo v drugo družbo,
- če zmanjša osnovni kapital pod minimum določen z zakonom,
- statut lahko določi še druge pogoje za prenehanje družbe.

Vsi postopki ukinitve družbe, razdelitev premoženja, nadaljevanje dejavnosti in drugo, so predpisani z zakonom o družbah.

Opisane značilnosti delniške družbe sem povzel iz Zakona o družbah, ki podrobno predpisuje vse postopke povezane s poslovanjem delniške družbe.

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec je mlada delniška družba, zato ji želimo učinkovito poslovanje in uspešno rast v njeno dobro in dobro naših delničarjev.

Predstavljamo vam nove znamke „FLORA iglavci“, ki jih je izdala Pošta Slovenije.

Znamke bodo razveselile filateliste, pa tudi tiste, ki imamo radi lepo oblikovane izdelke in znamke lepimo na običajno pošto. In ker je tematika tudi gozdarska, znamke z veseljem predstavljamo v Viharniku.

IGLAVCI NOVE PRILOŽNOSTNE POŠTNE ZNAMKE

Značilnosti:

Naslov izdaje: FLORA-iglavci

Motivi: navadni brin, navadna smreka, črni bor, evropski macesen

Nazivne vrednosti: 14, 15, 80, 90 SIT

Velikost v mm: znamke 28,80 x 40,32; bloka 134 x 114;

Risba: dr. Vlado Ravnik

Oblikovanje: dr. Borut Juvanec

Izvedba: štiribarvni ofset v bloku 1 x 4 znamke

Žig prvega dne: 2101 Maribor

Zobčanje: pole grebenasto, blok okvirno, 14

Papir: Chancellor oba free L.S.PVA GMD 102 g/m², gumiran

Tisk: DELO-TISKARNA d.d., Ljubljana

Datum izida: 10. 6. 1998

OB OTVORITVI NARAVOSLOVNE UČNE POTI ZELENA POT TEBER

GORAZD MLINŠEK, dipl. ing. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

V Črni smo veseli naše naravoslovne učne poti, katero so šolarji osnovne šole iz Črne poimenovali kar "Zelena pot Teber". Tudi znak učne poti so si izbrali učenci sami - najbolj jim je pri srcu močerad. Naše bice pravijo, da močerad prinaša tudi lepo vreme. Z lepim vremenom pa prihaja tudi veselje. Kljub veselju, da ima Črna danes učno pot, se moram z mislimi spustiti po hribu navzdol, tja v leto 1988, ko smo gozdarji z osnovnošolci Prežihovci naredili prvo gozdno učno pot po Navrškem vrhu v Mežiški dolini. Tudi v Črni smo razmišljali o gozdni učni poti, vendar kje - ko pa so še tri leta po močnem plinskem vžigu v črnjanskem ozkem kotlu in drugje v Mežiški dolini drevesa bila še močno prizadeta, rjava ali celo suha. Tudi risbe takratnih črnjanskih osnovnošolcev o gozdu in naravi so bile bolj temne. Otroci vrsto let niso poznali sveže zelene barve. Tudi stanoški prijatelj Andrej Šertel, katerega imajo poleg nas gozdarjev v dobrem spominu mnogi šolarji in ljubitelji narave širom po Sloveniji, mi je dejal: "Gozd, nikar ne delaj učne poti v Črni, ko pa je v Črni vse črno. Nobene prihodnosti ne vidim v teh prizadetih gozdovih!"

Kako vesel bi bil Andrej danes med nami na 26. maja ob uradno odprti poti. Okolica Črne postaja zopet zelena. Veseli smo vsake zelene trave, grma, drevesa ali skupine dreves. V Črni zopet prepevajo ptice, nad hribom Teber ponovno preletavajo razne žuželke. Narava z vsemi svojimi instrumenti že več kot pet let zdravi nekdanj ogolela pobočja v bližini topilnice v Žerjavu. In prav zato smo se gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije iz Črne skupaj z osnovnošolci lotili v jesenskem času leta 1996 učne poti. Skupaj smo izbrali pot in določili devet stojšč (opisnih točk). Marsikatera otroška pripomba ali mnenje je nam gozdarjem prišla prav. Gozdarji smo želeli, da bi bila pot nevsiljiva, usklajena z okolico Črne in Tebra. Zato smo se odločili, da bodo smerokazi iz lesa in to v

koroškem stilu. Na pomoč so nam priskočili žagarji iz žage Mušenik, mojstri mizarji iz Centra za usposabljanje, delo in vzgojo, črnjanski holcarji iz Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, črnjanski čebelarji in lovci LD Pogorevc. Z velikim veseljem pa so se odzvali našemu povabilu, da naredimo skupaj učno pot, tudi kmetje iz Bistre. Plaznik, Osojnik in Prevržen so dejali: "Tudi naši otroci bodo potrebovali to učno pot!"

Veliko našega skupnega truda je vloženo v to preprosto in lahko prehodno pot od hotela Krnes do Matvozovega travnika.

Ideja o dokončni ureditvi zelene poti in vodniku je zorela v naših glavah več kot leto dni. Veseli smo bili tudi pomoči nekaterih učiteljic biologije iz črnjanske osnovne šole. Zelo pa smo bili zadovoljni s sodelavčevno ženo Darinko, ki je lektorirala vodnik po učni poti. Gonilna sila nastajanja celotne poti in vodnika je bil Janez Švab, gozdarski inženir v naših vrstah. Vložil je veliko truda, kot da bi delal drugo diplomsko nalogo. Ob strani nam je stal tudi župan Črne Franc Stakne, ki

nadaljevanje na strani 4

Otvoritve naravoslovne učne poti so se razveselili tudi bližnji stanovalci. Postregli so nas z žganjem, sokom in pecivom.

Začetek poti je ob domu (brunarici) črnjanskih čebelarjev, okoli katerega raste lepo okrasno grmovje.

"Cela večnost je potrebna, da iz skale nastanejo gozdna tla!"

Zelo prijetno je ob strugi potoka, pa čeprav je nekaj časa suha.

Zelena pot Teber se zaključuje na začetku Matvozovega travnika, kjer nas na pomen gozda opozarja novo nastali usad.

nadaljevanje s strani 3

se zaveda pomena te poti, saj se ta naravoslovna pot lahko nadaljuje v turistično pot mimo kmetije Matvoz vse do "doline smrti" nazaj v Črno. Pa tudi črnjanski hotelir Diksi nas je priganjal in bodril, da bi čimprej končali to zanimivo pot.

Naša pot je izdelana! V imenu gozdarjev javne gozdarske službe in šolarjev ter učiteljev iz Črne se vsem prav lepo zahvaljujem za trud in finančno podporo za dokončanje te naše poti! Hvala tudi lastnikom gozdnih parcel, ki so dovolili, da uredimo učno pot skozi njihovo posest.

Prav se nam je zdelo, da naredi-

mo otvoritev naravoslovne učne poti bolj svečano - s prikazom dveh razstav: "Resnica o gorskem gozdu skozi zgodovino v fotografiji" in "Naravovarstveni plakati" ter z otroško pesmijo najmlajših pevcev črnjanske osnovne šole. Otvoritev je bila v hotelu Krnes.

Na razstavi naj bosta v pomislek dva plakata naravnih lepot naše zelene Slovenije: Zelenci in planina Vogar. Radi bi pokazali lepote naše Koroške s pomočjo naravovarstvenih plakatov, vendar teh ni. Pa nič zato! Podajte se po naši zeleni poti tako, kot smo se po otvoritvi tudi mi. Da je bilo prijetno na njej, naj vas prepriča tudi nekaj fotografskih utrinkov!

PRIČELI Z DELI ZA IZGRADNO DECIMIRNICE

IDA ROBNIK

Objekt, ki so ga začeli obnavljati in pripravljati za novo proizvodnjo lesnih elementov na Melesu v Radljah.

Po planu za letošnje leto je Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec pričelo z izgradnjo decimirnice za predelavo lesa bukovine v začetku meseca junija na lokaciji Melesa Radlje. Naša poslovna enota Radlje je začela obnavljati halo, ki je bila do sedaj namenjena za skladišče. Za pričetek del imamo že vsa potrebna dovoljenja, trenutno pa zbiramo ponudbe za izdelavo elektro instalacij in instalacij ogrevanja prostorov.

Za proizvodnjo smo že kupili vse potrebne stroje (čelilnik in štiri tračne žage), ki smo jih vskladiščili na Melesu v Radljah. Odgovorni delavci pa vzpostavljajo stike s proizvajalci sedežnega pohištva, masivnih plošč, parкетов itd., ki bodo kupci naših elementov.

V decimirnici bo lahko delalo 12 ljudi. Predvidevamo, da bi lahko začeli s poizkusno proizvodnjo elementov iz bukovega lesa že v mesecu septembru.

DNEVI IZOBRAŽEVANJA GOZDNIH POSESTNIKOV V REVIRJU SELE

PETER CESAR, ing. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

V revirju Sele smo meseca aprila organizirali dneve izobraževanja gozdnih posestnikov. Cilj izobraževanja je bil, seznaniti lastnike gozdov z nekaterimi podrobnostmi iz gozdarske zakonodaje, opremljenosti gozdnih delavcev za varno delo v gozdu, predvsem pa o pomenu opravljanja gojitvenih del v gozdu.

Vodja KE Slovenj Gradec, Tone Levč je udeležence s pomočjo diapozitivov seznanil s posledicami neprimernosti in slabe opremljenosti gozdnih delavcev. Pojasnil in prikazal je, kako mora biti opremljen delavec v gozdu, ne glede na lastništvo in velikost posesti. Sam sem podal nekaj splošnih podatkov o revirju Sele, opozoril na nekatere podrobnosti zakona o gozdovih, še posebej na problem prekomernih sečenj in na premalo zainteresiranost gozdnih posestnikov za opravljanje potrebnih gojitvenih del. Eden izmed vzrokov za slabo opravljanje teh del je tudi pomankljivo znanje o pomenu in samem načinu izvedbe del. Prav zato je Avgust Kunc, kot gojitelj-načrtovalec na KE Slovenj Gradec, s pomočjo folij in diapozitivov seznanil udeležence o pomenu in nujnosti izvedbe gojitvenih del.

Drugi del izobraževanja je potekal na posameznih objektih v samem revirju, kjer so udeleženci videli praktični prikaz opremljenosti gozdnega delavca (sekača), prikaz nege gozda v fazi mladovja, nege naravne javorjeve gošče ter praktični prikaz obžagovanja smreke s sterzigovo žago. Ogledali smo si smrekovo monokulturo na neprimernem rastišču v razvojni fazi mlajšega drogovnjaka in primer postopne indirektno premene, sadnjo listavcev in individualno zaščito sadik, opravljeno redčenje v sajenem smrekovem drogovnjaku z naravno primesjo macesna, gorskega javorja, bukve in velikega jesena, primer indirektno nege naravnih bukovih debeljakov s ciljem akumulacije vrednostnega prirastka.

Kot zaključek prvega tovrstnega izobraževanja v revirju Sele smo skupno s udeleženci izobraževanja iz KE Dravograd organizirali še stokovno ekskurzijo na Dolenjsko. Pod vodstvom vodje odseka za gojenje na OE Slovenj Gradec, Tonea Modica in vodjo odseka za gojenje na OE Novo mesto, Staneta Uniča, smo si ogledali del gospo-

Udeleženci ekskurzije v pragozdu Pečka.

Foto.: Peter Cesar

darskih gozdov v Brezovi rebri, kjer so nam bile slikovito predstavljene razlike med negovanimi in negovanimi bukovimi gozdovi, razlike v kvaliteti drevja, prirastkih in višini lesne zaloge. Za konec smo v pragozdu Pečka spoznali še procese v gozdu, ko je izključen človek kot sooblikovalec gozda. Veličina stoječega drevja, podrtih, trohnečih debel in »nepospravljenosti«, je naredila na udeležence ekskurzije poseben vtis, pri čemer ni manjkalo različnih komentarjev »o škodi v gozdu«.

Vsak začetek je težak, led je prebit in upam, da bo v prihodnje še več zanimanja gozdnih posestnikov za udeležbo na takih in podobnih dnevih izobraževanja.

Strokovna razlaga v pragozdu.

Foto.: Peter Cesar

DAN LESARSTVA KOROŠKEGA OBMOČJA

IDA ROBNIK

V Slovenj Gradcu so 21. maja letos koroški lesarji skupaj z revijo LES, BTF Slovenije oddelkom za lesarstvo, Centrom RS za poklicno izobraževanje ter GZS - Združenjem lesarstva Slovenije pripravili dan lesarstva koroškega območja. Na poklicni gostinski in lesarski šoli v Slovenj Gradcu so podjetja predstavila svoje novosti na priložnostni razstavi. Osrednja prireditev je bila v Hotelu Kompas, kjer so strokovnjaki iz lesarskih ustanov Slovenije predstavili izobraževalni sistem. Največ so govorili o novem, dualnem sistemu izobraževanja, ki ga že v letošnjem letu poizkusno uvajajo v nekaterih srednjih šolah.

V razpravi so nekateri razmišljali, da je šolanje za lesarske profile preveč razvejano za tako majhno območje, kot je Slovenija, da bi bilo bolj primerno organizirati manj programov in predvsem na fakulteti z malo študenti. Govorili so tudi o prilagajanju našega izobraževalnega sistema evropskemu in vprašanem priznanja spričeval naših poklicnih srednjih šol v tujini ter zaključili, da mora biti interes oblikovalcev naših programov, da jih bodo pripravili tako, da bodo primerljivi z evropskimi.

ŽABJE POROČILO O ČIŠČENJU REKE MEŽE

GORAZD MLINŠEK, dipl. ing. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

Druga sobota v mesecu maju je bila tudi v Koprivni jasna in prijetna. V jutranjih urah so se pri osnovni šoli dogajale čudne stvari, še bolj čudni so bili ljudje, ki so se zbirali na šolskem dvorišču. Vsi so bili obuti v gumijaste škornje, nekaterim so segali celo do riti. Nekateri pa so imeli na glavi zelene klobuke. Bili so živahni, med najbolj živahnimi pa je bil koprivski gozdar Milan, ki je dajal napotke ribičem, gozdarjem, lovcem in kmetom, živečim ob reki Meži. Nenadoma so se razkropili na obe strani ob lepi Meži navzdol in navzgor. V rokah so imeli velike črne vrečke. Njihovo obnašanje je vznemirilo obvodni in vodni živalski svet reke Meže. Morda so nam dvonoga bitja napovedala vojno. Stara, prekaljena postrv je sklicala takojšnjo izredno sejo obvodnega in vodnega sveta. Takoj smo se zbrali vsi predstavniki v in ob Meži živečih živalskih vrst. Sklenili smo, da je potrebna hitra akcija, preden določimo izredno stanje. Potrebno je bilo ugotoviti, kaj sploh počnejo v vodi in izven nje ta človeška bitja. Za opazovalca so določili hitrega in poskočnega žabjega samca. Priznati moram, da sem spreten tako v vodi, kot na suhem.

Zaupane naloge sem se resno lotil. Opremil sem se s pisalom in fotografskim aparatom, da sem lahko čim bolj verodostojno sestavil poročilo o nenavadnem, nevsakdanjem početju skupine ljudi. Kajti vsakdanje se zdi ljudem metati odpadke v potoke, reke in na njihove bregove, nevsakdanje pa je, da te pobirajo iz vode. Utrudljivo je bilo moje opazovanje, saj so počistili našo Mežo od izvira pod Olševo vse do obrobja Črne. In kakšne zanimive stvari so potegnili iz vode! Zanimiva je bila velika hladilna skrinja sredi struge. Ribe bi jo lahko uporabile, da bi v njej zamrzile onesnaževalce čiste alpske reke.

Opremljene so bile tudi za pripravo hrane. Nedaleč od skrinje je ležal v vodi star štedilnik.

Poskrbljeno je bilo tudi za avtomobilske dele, kateri bi bili uporabni za izdelavo mini podmornic. Ugotavljam, da so Koprivci spremenili svoje pivske navade. Koliko plastenk Coca cole in fante so zbrali čistilci Meže. No, med njimi je bilo tudi nekaj pivskih steklenic.

▲ Hladilna skrinja v Meži

"Skladišče lubja ob Meži." ▼

Dokaz, da bodo vsak čas zaprti podružnično osnovno šolo v Koprivni so tudi številni v Mežo odvrženi že uporabljeni damski vložki. Otroci je v Koprivni vsako leto manj. Morda pa je katera preizkušala vpojnost higienskih pripomočkov. Bodite brez skrbi, Meža se ni izsušila!

Da se vrača ob Mežo stara obrt, predvsem pa žagarstvo, sem se prepričal ob velikem skladišču lubja, katero naj bi preprečevalo spodjedanje brega Meže. Kakšnih ligninskih kislin, ki nastajajo pri razkrajanju lubja, še nisem okusil.

Več kot 10 m³ opranih odpadkov so zbrali pridni ljudje ob cesti od Mihelove žage do izvira Meže, pa tja do Luž.

Vsi si zaslužijo pohvalo, grajo pa tisti, ki so metali odpadke v Mežo. Med njimi so tudi "ekološko" osveščeni turisti, ki poskrbijo za svoje čisto najbližjo okolico. Hitri so bili tudi občinski možje iz Črne, ki so organizirali takojšnji odvoz odpadkov.

Meža je čista raznih odpadkov. Koliko prijetnih katičkov je ob njej. Upam, da mi drugo leto ne bo potrebno sestaviti novega poročila o čistilni akciji naše Meže. Po žabjem ustnem poročilu na papir prenesel Gorazd Mlinšek.

Jez na Meži

Foto: Gorazd Mlinšek

DREVESNI POSEBNEŽI GLAVARJEVA SMREKA POD BRICNIKOM

JERNEJA ČODERL, dipl. ing. gozd. Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

Debela, mogočna drevesa so bila že od nekdaj ponos pohorskega in kozjaškega kmeta. Skoraj vsaka kmetija premore svoje drevo, svoj spomenik, ki ostaja iz generacije v generacijo nedotakljivo. S svojo mogočnostjo, debelino in višino ta drevesa na svoj način simbolizirajo trdnost in mogočnost kmečkega rodu. Kakor kmečki človek, tako tudi drevo v teku življenja doživlja viharje, hude in lepe čase. Ker je drevesu dana dolga življenska doba, nemo spremlja tek življenja več kmečkih rodov.

Glavarjeva smreka si je našla svoj prostor pod soncem v manjši kotanji pod skalnim čokom v gozdu nad kmetijo (oddelek 10, katastrska občina Sv. Primož nad Muto). Glavarjeva kmetija in gozd z mogočno smreko se nahajata neposredno pod vrhom Bricnika (1017m), ki je cilj marsikaterega planinca ali popotnika. Sedanji gospodar na Glavarjevi kmetiji je Ivan Onuk. Ker spoštuje gozd kot gozdni posestnik in lovec, se zaveda svojstve-

nega pomena mogočne smreke in je ponosen nanjo. Po meritvah v letu 1997 je Glavarjeva smreka visoka 46 m, obseg v prsni višini znaša 315 cm. Premer mogočne smreke že presega 1 meter (100,3 cm). Takšni in podobni drevesni orjaki si gotovo zaslužijo popolno zaščito. Dobro je, da zanje vemo, da se jim kdaj pobožno približamo in prisluhnemo šepetu v njihovih krošnjah. Sem v vas prebudila željo, da si ogledate mogočno Glavarjevo smreko pod Bricnikom? Če je želja dovolj močna, ne bo težav. Pri Glavarju na Sv. Primožu nad Muto, kjer je tudi planinsko zavetišče, boste zmeraj lepo sprejeti. Gospodar vas bo spremljal do svoje najmogočnejše smreke, če mu bo le dopuščal čas. Mimo Glavarjeve smreke pa vodi pot tudi na Bricnik, tako lahko hkrati osvojite še tisočaka.

Kaj lahko zaželimo Glavarjevi smreki? Da še dolga leta kljubuje viharjem in ponosno steguje svojo krošnjo visoko nad sosednja drevesa.

Glavar - Ivan Onuk ob svoji mogočni smreki Foto.: Samo Jenčič

OBNOVLJENA GOZDARSKA KOČA V KOMISIJI

JURE TASIČ

Letos, v prvih dneh meseca junija smo mislinjski gozdarji obnovili streho gozdarske kočice v Komisiji. Streho so prekrivali krovci domačini s skodlami, ki so jih pripravili že v zimskih mesecih.

Še v tem mesecu bomo na novo zaščitili tudi vse zunanje površine. Nujno potrebno pa bi bilo urediti tudi notranje prostore in jih na novo opremiti oz. zamenjati dotrajano opremo, da bo letovanje naših delavcev zares prijetno in udobno.

UTRINKI IZ REVIRJA

SINDIKALNO DELOVANJE MED GOZDNIMI DELAVCI V REVIRJU PLEŠIVEC PO VOJNI

RUDI REBERNIK

Vloga sindikalnih organizacij se je nekdanj, po vojni, bistveno razlikovala od današnje.

Ni se jim bilo treba toliko ukvarjati z delavskimi problemi, brezposelnostjo in plačami, zato so sindikati organizirali razne izlete, letovanja in druge dejavnosti za oddih in dopust svojih članov. Za delavske pravice je bilo poskrbljeno z različnimi drugimi samoupravnimi akti in komisijami. Ne spomnim se, da bi morala kdaj v tistih časih sindikalna organizacija posredovati v zvezi z delavskimi pravicami in dolžnostmi.

To so bili še časi "zloglasnega" in danes tako podcenjevanega "samoupravljanja", ki pa nam je vendar nudilo socialno varnost, delovna mesta in stanovanja za nas in naše družine, za našo mladino pa štipendije in šolanje. To je danes popolnoma drugače urejeno.

Danes imamo več vrst sindikalnih organizacij, ki se morajo ukvarjati z drugačnimi stvarmi, večinoma s svojimi notranjimi in medsebojnimi problemi. Očitno pa je, da se položaj delavstva ne izboljšuje, prej nasprotno. Mi, ki smo te čase doživljali, lahko primerjamo in ugotavljamo razlike, uspehe in vlogo, ki jo je takrat v tistih težkih povojnih časih odigral sindikat med gozdnimi delavci po revirjih. Kdor se še spominja prvih povojnih let, bo vedel, da je takrat primanjkovalo vsega, od ročnega orodja za gozdna dela, do hrane, obleke in obutve.

Vse te življensko važne artikle, ki so jih uspele nabaviti in dobiti gozdarske in lesne delovne organizacije, so potem delili sindikalni odbori, ki so si po tem pridobili ugled in zaupanje pri delavcih.

Na GG Slovenj Gradec in na podjetju LIP so ustanovljali prve podružnice sindikata že takoj v začetku leta 1946. Spominjam se še ustanovnega občnega zboru sindikalne podružnice gozdnih in žagnih delavcev v Suhem dolu, ki je bil dne 7. februarja 1946, kar v stanovanju takratnega žagnega delovodje Jurija Zbičajnika in sicer kar med do-

Skupina sindikalnih izletnikov iz gozdnega obrata Slovenj Gradec, ki je bil julija 1960 na Dolenjsko. Obiskali smo grad Otočec, kjer smo tudi prenočevali, naslednji dan pa smo obiskali še gozdarsko-lovski muzej v Bistri. Izletniki od leve proti desni: Marica Rošar - Skobir, Ivan Ruprecht - predsednik sindikalne podružnice, Tončka Rebernik, Franc Pačnik in Ida Radar. Foto: Rudi rebernik

poldansko malico. Pozneje, ko je število članov naraslo, so bili sestanki v prostorih suhodolške gostilne, kjer je bilo navadno vedno zelo živahno in veselo, še posebej, če je uspel suhodolški gospodar in gostilničar Andrej Podojstršek nabaviti kaj pijače, ki je je v tistih časih tudi primanjkovalo.

Z razvojem industrije se je tudi življenski standard gozdnih in lesnih delavcev izboljšal. Ukinili so živilske in plačilne nakaznice in tudi plače so bile boljše. Sindikalne organizacije po gozdnih obratih so se začele ukvarjati z rekreacijo in dopusti za svoje člane.

Najprej so organizirale razne izlete v kraje, kjer so imeli sorodno dejavnost kot mi, to je v gorenjske gozdove in razne lesar-

ske obrate, kar je gozdne delavce, ki so tedne in mesece prebili na svojem delovnem mestu v gozdu, zelo zanimalo in so se takih izletov vedno radi udeleževali. Za dopust na morju so se gozdni delavci bolj težko odločali, čeprav je imelo Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec že v petdesetih letih v Portorožu svoj počitniški dom, ki je bil za takratne razmere dosti udoben in je lahko sprejel od pet do šest družin v eni izmeni.

V tistih časih je imel skoraj vsak gozdni delavec v revirju Plešivec v najemu svoj kos njive, travnika in vrta, kjer so si skoraj vsi redili po eno kravo in svinje.

Za tiste je bil najlepši letni dopust in oddih, da so obdelovali to zemljo in si pripravili dovolj krme za živali, ki so jih imeli. S

prihodom mlajše generacije gozdnih delavcev se je tudi to spremenilo in počitniški dom v Portorožu je bil vedno polno zaseden.

Iz tistih prvih dni sindikalnega delovanja in izletov se spominjam vesele zgodbe, ki se je dogodila na enem takem enodnevem izletu gozdnih delavcev iz obrata Slovenj Gradec. Izlet sta vodila takratna sindikalna funkcionarja Jože Ojcl in Franc Fajdiga.

Šli smo na Kremžarico. Predsednik sindikalne podružnice gozdnega obrata Slovenj Gradec je bil pokojni Jože Ojcl, blagajnik pa Franc Fajdiga, ravno tako že pokojni. Ta je imel s seboj tudi sindikalno blagajno in je bil odgovoren za poravnavo računov za skromno malico in nekaj litrov vina za okrepitev in dobro voljo. Ko je bila za izlet dovoljena količina denarja porabljena, sta vodji izleta Ojcl in Fajdiga odredila odhod domov.

To pa ni bilo po volji nekaj najbolj razgretim in veselim izletnikom. Eden je od blagajnika Fajdige zahteval, naj jim izroči ostali denar, da se bodo vračali, ko ga bodo porabili. Franc Fajdiga pa je bil energičen in odločen mož, pa je tistega, najbolj nadležnega kar z dežnikom poučil, da ima za tisti dan dovolj pijače in da mora ostali denar vrniti v sindikalno blagajno. Pri tem se mu je tudi dežnik zlomil. No, izlet pa se je končno vendar srečno končal, ker je potem blagajnik Fajdiga za odhodnico še dal denar za nekaj vina.

Sam se tega izleta nisem udeležil, vendar pa je pokojni Franc Fajdiga, ki je bil dober človek in velik šaljivec, vedno rad pripovedoval to zgodbo družbi s pripombo, da bo tožil sindikat za novi dežnik. Mislim, da so udeleženci tega izleta vsi že pokojni, če pa kateri izmed njih še živi, se mu opravičujem, saj v tej zgodbi ni nič žaljivega. To so le spomini na neko obdobje, na neke razmere in ljudi, s katerimi smo živeli in preživljali te čase.

NAJVEČJA IN NAJSTAREJŠA ŽIVA BITJA NA ZEMLJI SO DREVESA IN ALI SMO LJUDJE, KI ŽIVIMO V ČUDOVITI GOZDNATI DEŽELI V SRCU EVROPE, SPOSOBNI DELATI V DOBRO GOZDOV BREZ VPRAŠANJ, OČITKOV IN SPOROV?

Slovenski gozdovi so bogastvo, o njih se v zadnjem času mnogo piše in govori. Razlogi za to so v nerazumevanju med ljudmi. Gozdovi so, naj jih ljudje uničujemo ali negujemo. Konec maja, ob tednu gozdov, so se gozdarji Slovenije še bolj poudarjeno predstavljali, pojasnjevali in opisovali svoje videnje gozda, javnosti pa so predstavljali naravo in svoje delo. Pri tem so poudarjali, da niso pomembne dnevne težave, ki tarejo tudi gozdarsko stroko in zakrivajo resnične probleme slovenskih gozdov, rekli so, da je povdarek v spremembi miselnosti ljudi pri gospodarstvu nad naravo. Doseči želijo, da bi se ljudje bolj zavedli svoje usodne povezanosti z naravo, da bi se zavedli soodvisnosti, ki deluje v naravi in katere del smo, da bi po svojih zmognostih delovali v naravi pozitivno in z občutkom hvaležnosti, kot so znali početi mnogi stari narodi.

Pozornost zasluži tudi gozd v mestnih in primestnih gozdovih, kjer je vpliv ljudi na gozdove še posebno velik in pohvaliti tiste lastnike, ki skrbijo za gozdove kot dobri gospodarji. Ali smo ljudje, ki živimo v čudoviti gozdnati deželi v srcu Evrope, sposobni delati v dobro gozdov brez vprašanj, očitkov in sporov?

ZGLEDI VLEČEJO

Na celjski enoti Zavoda za gozdove Slovenije so letos nadaljevali s projektom iskanja in predstavitve mogočnih dreves. Evidentirali so več kot 60 posebnih velikih, mogočnih bukev, hrastov, jelš, gabrov, lip in še bi se našlo mogočnih dreves, ki so postali ponos naše dežele. V okviru tega projekta so natisnili zloženko o velikanih Vojnika, Dobrne ter Celja. Ta projekt je bil tudi osnova, da so se v vseh slovenskih enotah Zavoda za gozdove odločili, da bodo predstavili košata in velika drevesa.

Tematika je privlačna in vedno bolj blizu ekološko ozavešeni javnosti, istočasno pa v okviru celotne Slovenije strokovno slabo obdelana. Na Nizozemskem posebej označijo drevesa, ki so tako debela, kot so pri nas običajne smreke in tudi sanje večine evropskih naravovarstvenikov so, da bi lahko opazovali mogočnost narave, kakršne smo pri nas navajeni. Mi sami pa je ne poznamo, tudi cenimo ne in je zato tudi svetu ne predstavimo.

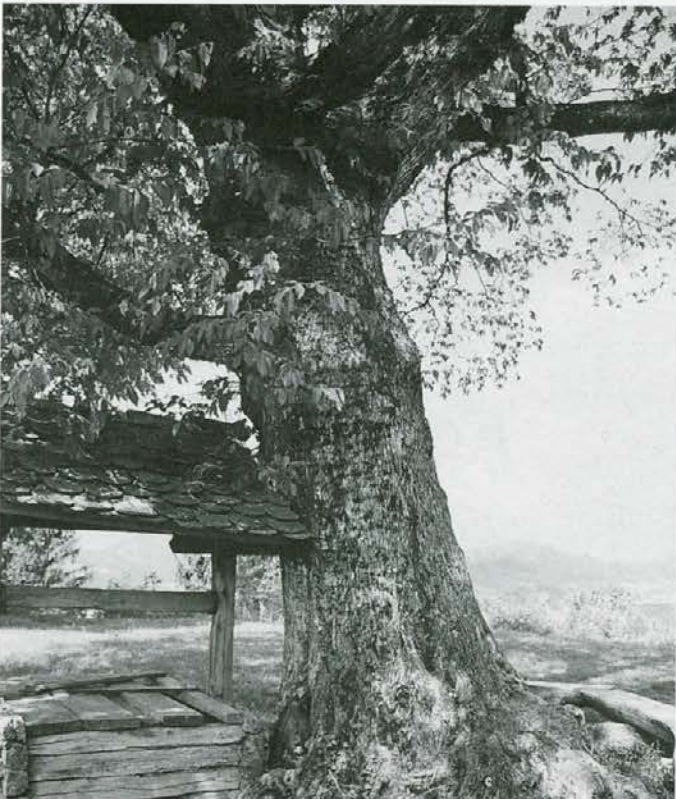
S projektom mogočni stari velikani pa so celjski gozdarji želeli spodbuditi zavest o mogočni prisotnosti velikih dreves in opozoriti na neprecenljiv pomen za Slovenijo in Evropo.

Namen širše zastavljenega projekta

MOGOČNI STARI VELIKANI

URŠKA ŠPROGAR

BOGASTVO NARODA JE V BUKVAH, HRASTIH, SMREKAH IN KOSTANJH

je v prvi fazi vzpostavitev evidence o teh velikih in zanimivih drevesih. Končni cilj pa, da bi spodbudili občinske svete v vseh krajih, da velike zavarujejo z odluki in jih razglasijo za naravne spomenike.

Ta zanimiva drevesa ob dobri predstavitvi obogatijo turistično ponudbo kraja. Kako so v resnici mogočna najlepša drevesa pa se lahko pripravimo samo, če jih obiščemo.

NAJZANIMIVEJŠA DREVESA NA CELJSKEM

Plevčakov hrast na Hudinji, platana pri Celei, platana v Medlogu, bukev nad Anskim vrhom, hrast dob pri Mlinarjevem Janezu sredi Teharij, pečovnikova duglazija ob poti na Celjsko kočo, Trobiševa bukev nad Grmado, Grilčev hrast in Sejakova lipa v Gabrovcu, Nerodova lipa na Brdcah nad Dobrno

◀ Črni gaber pri Sv. Tomažu (*Ostrya carpinifolia Scop.*)

Drevo stoji ob cerkvi Sv. Tomaža, ki se nahaja 2 km vzhodno od Vojnika. V središču Vojnika obidemo Zdravstveni dom in nato zavijemo na prvo cesto, ki se odcepi na levo. Nadaljujemo naravnost po cesti. Po poldrugem kilometru se cesta začne vzpenjati in pridemo ko kmetije Fidler, po domače Malej. Tam pustimo avto in se peš vzpnemo do cerkve. Možen je tudi dostop po markirani planinski poti, ki vodi iz Vojnika na Konjiško goro. Iz Vojnika je do Sv. Tomaža uro in četrť hoje. Črni gaber, premera 1 meter, je star nad 500 let, obsega 315 cm in višine 19 m. Trdoživ črni gaber pri je zaradi svoje debeline izjemen v evropskem merilu. V primerjavi z nekaterimi drugimi njegov meter premera sicer ne pomeni veliko, če pa upoštevamo, da črni gaber, ki je izrazito gozdno drevo, raste zelo počasi, je res nekaj posebnega. Spodnji sosed pravi, da ga gleda že šestdeset let, pa je vedno enak. Tudi krošnjo ima nenavadno široko in lepo razvejano. Na Sv. Tomaža se je vredno potruditi. Poleg doživetja gabra bomo nagrajeni tudi s čudovitim razgledom.

◀ Ravnakov kostanj na Lipi (*Castanea sativa Mill.*)

V središču Frankolovega z glavne ceste zavijemo na levo proti Lipi. Cesta pelje najprej po dolini pod Gajko, nato pa se začne vzpenjati proti Lipi. Priti moramo do kmetije Ravnak. To je zadnja in najvišja kmetija, ki se nahaja ob vznožju Kislice. Nad 500 let star kostanj kraljuje na gozdnem robu v bližini kmetije. Zelo je debel, kar 859 cm, visok 22 m, premer pa 273 cm. Ravnakov domači kostanj ni le najdebelejše drevo v občini Vojnik, ampak tudi mnogo širše. Med kostanji je po debelini menda tretji v Sloveniji. Sestavljajo ga tri debla, ki bi lahko bila vsaka deblo drevo zase. Je zdrav, vitalen in še vedno vsako leto obilno obrodi. Kakšnih 50 metrov niže ob gozdnem robu sicer stoji še en zelo debel in mogočen kostanj, ki pa je precej mlajši.

TEČAJ NEGE GOZDA V KOPRIVNI

MILAN GOLOB, dipl. ing. gozd. ☎ Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

Udeleženci tečaja nege gozda v Koprivni

Foto: Milan Golob

Konec aprila smo zaposleni na Zavodu za gozdove Slovenije na KE Črna na Koroškem organizirali za lastnike gozdov tečaj o negi gozda. Tečaj je bil v revirju Koprivna. Poleg kmetov iz Koprivne so bili prisotni še kmetje iz Tople, Bistre in Ludranskega vrha.

Dan smo pričeli v osnovni šoli v Koprivni, kjer je vodja KE Gorazd Mlinšek predstavil teoretične osnove nege s pomočjo grafoskopa in folij. Sam pa sem na kratko predstavil revir Koprivna. Nato smo se vsi odpravili v gozd. Vsak dober gozdar in kmet ve, da gozd in njegove lastnosti ter zakonitosti lahko spozna le v gozdu in ne v pisarni. Naprej smo se ustavili v mladovju, ki je zelo pestro po drevesni sestavi. Ni pa še bilo negovano. Tu se je razvila debata o tem, kaj bi bilo potrebno narediti, da bi gozd pridobil na stabilnosti in kvaliteti. Poudarili smo, da mora nadaljni razvoj gozda temeljiti na nosilnih sestojah. Ko smo uskladjali različna mnenja, smo teorijo preizkusili v praksi. Opravili smo nego mladovja na izbrani površini. Z nego mladega gozda smo »priskočili« na pomoč mladim, toda kvalitetnim osebkom. To pa je ključnega pomena pri nadaljnjem oblikovanju kvalitetnega biološko stabilnega gozda, ki mora poleg lesnoproizvodne funkcije zadovoljiti še prenekatero drugo ravno tako, če ne še bolj pomembno funkcijo.

Reakcije gozdnih posestnikov na tako pripravljen tečaj nege gozda so bili verjetno različne. Upam, da smo s svojo predstavljeno nego gozda vsaj malo pripomogli k boljšemu razumevanju gozda kot živega organizma, ki se vedno odzove tako ali drugače na našo poseganje v njegovo živlensko okolje. Rezultate naših prizadevanj pa bodo po vsej verjetnosti lahko ocenjevali in koristili šele naši zanamci.

ČIŠČENJE REKE MEŽE IN KOPRIVSKEGA GRABNA

MILAN GOLOB, dipl. ing. gozd. ☎ Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Slovenj Gradec

Že vrsto let kritično ugotavljam, da je odnos ljudi do narave velikokrat mačehovski, kar dokazujejo tudi odpadki, ki so razmetani ob planinskih poteh, cestah, v potokih in rekah ter nemalokrat tudi v bližini stanovanjskih hiš. Še posebej pa je nerazumljivo dejstvo, da veliko odpadkov v naravo prinesejo ljudje, ki pridejo le to občudovat in si v prijetnem naravnem okolju nabrati novih psihičnih in fizičnih moči za življenje in delo. Naravno okolje, polno raznorodnih odpadkov, pa ni več prijetno za oko in dušo.

Smeti postanejo še posebej vidne v letnih časih, ko narava izgubi svojo zeleno ogrinjalo. To pomeni v jeseni, pozimi in spomladi pred razcvetom rastlinja. V tem času postanejo tudi struge potokov in rek »okrašene« z raznorodnimi barvnimi odtenci. Ta pisanost barv pa ni plod raznolikosti življenja ob strugah, ampak je rezultat človeške brezbrzičnosti do naravnega okolja. Vsakodnevno opazovanje odpadkov v reki Meži je v meni rodilo trdno voljo, da poskusim spremeniti takšen pogled v reko. Odločil sem

se, da v okviru aktivnosti Zavoda za gozdove Slovenije ob tednu gozdov organiziram čistilno akcijo zgornjega toka reke Meže in Koprivskega grabna. Za dan čiščenja sem določil soboto 16. maja 1998. Priprave za to pa so se začele že dva tedna prej.

Na čiščenje sem povabil domačine, se pravi Koprivce in ostale zainteresirane. Povabil sem jih osebno, s pisnimi vabili, ki sem jih razdelil v poštne nabiralnike ter s plakati, katere sem izobesil na za to predvidena mesta v Koprivni. Na akcijo sem povabil tudi ribiče in sodelavce.

Na dan akcije v soboto sem odšel v veliki negotovosti na določeno zbirno mesto pred osnovno šolo v Koprivni. Skrbelo me je, koliko ljudi bo prišlo in ali bo akcija sploh uspela.

Vendar so bile te skrbi odveč. Še pred napovedano osmo uro so začeli prihajati Koprivci, ribiči in sodelavci. Vseh nas se je zbralo 35. Po uvodnem pozdravu in razdelitvi vrečk za smeti ter razporeditvi kje bo kdo čistil, smo se polni dobre volje odpravili na delo. Polne vrečke smeti in večje odpadke smo zložili ob rob ceste. Vse skupaj pa je Peter Osojnik na prikolici s traktorjem zvozil na 5 večjih kupov, za kar se mu najlepše zahvaljujem. Čez dva dni so smeti odpeljali tja, kamor spadajo, na smetišče. Čistilna akcija je v celoti uspela. Očistili smo reko Mežo od izvira do Mihevove žage in Koprivski graben od Luž do Lipolda. Očistili smo 16 km struge in bregov reke Meže in Koprivskega grabna.

Na koncu se najlepše zahvaljujem vsem udeležencem čiščenja. Posebna zahvala pa velja tudi občini Črna na Koroškem in županu Francetu Staknetu za finančno pomoč, s katero smo za udeležence po koncu dela lahko pripravili zasluženo malico.

O PERMAKULTURI UPORABA ODPADKOV

MILENA CIGLER GREGORIN, inž. kmet.

Nadaljevanje iz Viharnika št. 5/98

Na odpadke vse pre pogosto gledamo kot na sivari, ki se jih moramo znebiti. V njih bi morali gledati vires, ki jih lahko koristno uporabimo. Takšni viri so:

- odpadna voda iz tušev in umivalnikov,
- ostanki hrane,
- odpadni papir,
- steklo, plastika.

Steklo in kovinske odpadke bi morali reciklirati, kar deloma že izvajajo.

Količino plastičnih odpadkov bi zmanjšali, če bi:

- nakupovali s svojimi torbami,
- kupovali hrano v papirnati embalaži,
- vpeljali sistem vračanja steklenic v ponovno polnjenje - za mleko, sokove, osvežilne pijače, pivo idr.

Časopisni in pisarniški papir uporabimo za zastiranje na vrtu in v sadovnjaku, ali pa ga namočimo in hranimo z njim deževnike (ne pretiravamo s količino).

Najpomembnejše mesto med odpadki zavzema tako imenovana siva voda (odpadna voda). Z njo je treba ravnati različno, odvisno od podnebja in naših želja.

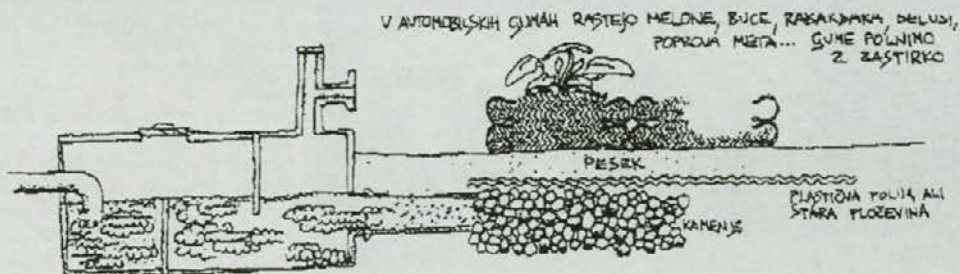
V sušnih mesecih in sušnih predelih, ko je voda zelo dragocena, lahko odpadno vodo iz umivalnikov uporabimo za polnjenje kotličkov pri stranišču in z njo splakujemo školjko. Na ta način opravi voda dvojno nalogo.

Vso deževnico, ki odteka s streh, skrbno usmerjamo v vodne zbiralnike.

Kjer so plohe pogoste in se rezervoari hitro napolnijo, moramo deževnico s streh napeljati stran od hiše, v kanale s prodnatim dnom in v jarkove, ki imajo bregove poraščene z rastlinjem, da preprečimo spiranje zemlje z obcestnih nasipov.

Z ostanki hrane nakrmimo živali (vključno z deževniki) in z njihovim gnojem pognojimo vrt. Lahko pa ostanke hrane tudi kompostiramo ali pa jih takoj zakopljemo na vrtno gredico. V tem primeru tla postanejo toplejša, ker se spodaj ostanki razkrajajo, zato v tako prst ne smemo takoj posaditi rastlin. Odpadki iz gospodinjstva živalim dajejo hrano, rastlinam pa hranilne snovi.

Se nadaljuje

ODPADNO VODO VSAKO LETO SPUŠTIMO V ZASTIRT VRT

Odpadna voda je ... speljana pod dvema vrstama rastlin, ki so posajene v avtomobilskih gumah.

OGLEDALE SMO SI RAZSTAVO NA PTUJU

DANICA OBUK, ing. agr

Razstava "Dobrote slovenskih kmetij" na Ptujju je bila letos med 24. in 27. aprilom. Prvi dan razstave smo organizirali ekscurzijo za kmečke žene iz Mislinjske doline. Najprej smo na dvorišču Minoritskega samostana prisostvovali kulturnemu programu ob otvoritvi razstave, kjer je bil slavnostni govornik tudi minister za kmetijstvo in gozdarstvo g. Ciril Smrkolj. Nato smo si ogledale

tudi samo razstavo, kjer je bilo med dobitniki priznanj tudi precej izdelkov iz Koroške. Na stojnicah na dvorišču samostana pa smo lahko kupile tudi dobrote, ki so jih pripravile kmečke gospodinjine.

Nato smo se podale v 14 km oddaljeno vas Drbetinci na turistično kmetijo "Pri kapeli", kjer gospodarji družina Veršič.

Glavna dejavnost jim je vinogradništvo in sadjarstvo, poleg turizma na kmetiji pa se ukvarjajo še z vzgojo šampinjonov. Po obilnem kosilu so nam v kleti pripravili degustacijo vina, katerega je bilo možno tudi kupiti. Namen, da se okopamo še v Ptujskih toplicah, se nam je zaradi pomanjkanja časa izjalovil. Za v tolažbo smo se tam samo ustavili za krajši ogled.

KOROŠKI KMETIJCI NA IZLETU PO AVSTRIJI

IVAN URŠIČ, dipl.ing.agr.

Pred kmetijsko poklicno šolo v Gradcu

Foto: Ivan Uršič

Hladilnica in sedež štajerske zadruga pridelovalcev jagodičevja. Na stopnicah direktor obeh institucij.

Foto: Ivan Uršič

Društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov Dravograd je organiziralo v začetku maja poučen izlet po Avstrijski Štajerski. Ogledali smo si nekatere kmetijske ustanove po jugozahodni Štajerski do Gradca. Pokrajino imenujejo SCHILHERLAND, znano po pridelovanju rdečega vina SCHILHER, ki ga zelo cenijo.

Izlet po Štajerski je vodil upokojeni gozdarski inšpektor g. Josef Loibner, sicer znanec in dober prijatelj naših kolegov iz Radelj.

Pri Gradcu smo si ogledali Kmetijsko poklicno šolo, ustanovljeno že v prejšnjem stoletju. Direktor šole nam je razkazal šolske učne objekte in nas seznanil z učnim programom šole. Šola je vzorno urejena s svojim posestvom in številnimi učnimi delavnicami za praktični pouk (mehanična, tesarska, mizarska) in predelovalnimi obrati (klavnica, mlekarna, mlin, pekarna) ter prodajalno za direktno prodajo lastnih pridelkov in izdelkov. Solanje traja 3 leta, izobražujejo se mladi kmetovalci. Učni program je prilagojen sodobnim potrebam (EZ) avstrijskih kmetij. Poudarek je na solidnem teoretičnem znanju in praktičnem usposabljanju za sodobno bio-pridelavo

in lastno predelavo ter na direktni prodaji končnim porabnikom na kmetiji. Zato imajo na šoli lastno prodajalno, ki je vključena v avstrijsko mrežo bio-prodajaln s svojo zaščitno znamko. Tako direktno prodajo vse, kar pridelajo na svojem posestvu in predelajo v lastnih predelovalnih obratih. Učenci in učitelji imajo ustanovljeno tudi lastno pridelovalno-prodajno zadrugo, kjer se praktično usposablja za vodenje poslov in trženje. Učijo se tudi tujih jezikov (angleščine in italijanščine). Obvezen šolski izlet je v Rim in Bruselj, da praktično preizkusijo znanje tujih jezikov v partnerskih državah v EZ. Glede na to, da bo tudi Slovenija v doglednem času v EZ, smo jim predlagali, da programirajo tudi obisk Ljubljane in učenje slovenščine! V šoli vlada strog in zahteven režim. Osip znaša okrog 40%. Zato pa velja ta šola za solidno izobraževalno ustanovo. Absolventi te šole se lahko vpšejo na šolo višje stopnje s priznanim prvim letnikom.

foto 1
V bližini Gradca smo si ogledali še izobraževalni center za odrasle, last štajerske kmetijsko gozdarske zbornice in Zadrúžne zveze (Raiffeisen-

verband). Center je namenjen za stalno dopolnilno izobraževanje članov in nameščencev zbornice in kmetijskih zadrug ter podeželske mladine. Objekt je sodobno opremljen, z lastnim internatom in restavracijo, modernimi učnimi pripomočki (elektronika) ter z vsem potrebnim za rekreacijo. Največja dvorana-predavalnica ima 400 sedežev.

Naslednji ogled je veljal hladilnici in sedežu Štajerske zadruga pridelovalcev jagodičevja. Hladilnica z zmogljivostjo 400 vagonov je zgrajena v industrijski coni Gradca ob hitri cesti Gradec - Dunaj. Zadruga združuje štajerske pridelovalce jagodičevja, sedaj pretežno bezgovja, ki ga pridelujejo za industrijo barv v Nemčiji, ki je solastnik hladilnice. Hladilnica je sodobno opremljena, avtomatizirana in računalniško vodena. Prevzeti bezeg (v grozdju) takoj globoko zamrznejo in takega osmukajo, očistijo in spakirajo v posebne vreče za transport v tovarno (v hladilnih kamionih). Sezonske proste zmogljivosti hladilnice pa namenljajo storitvenemu skladiščenju in pakiranju sadja, zelenjave, mesa in drugih živil.

Pridelovalci jagodičevja so organizirani po klasičnih zadrúžnih načelih, s strogo člansko disciplino. Obvezni članski deleži so izračunani na podlagi kvot jagodičevja, ki ga odda zadrugi in zanj jamči 3 kratno. Obračun opravi zadruga s člani na podlagi dohodka doseženega od prodaje dodelanega jagodičevja in prodanih storitvenih zmogljivosti hladilnice. Dosežena odkupna cena za 1 kg oddanega bezga znaša okrog 5 ATS (avstrijskih šilingov). Dosežejo okrog 10 ton pridelka po ha. Poleg izdelave barv za živilsko industrijo in za pečate, sedaj skupaj s farmacijsko industrijo poskusno uvajajo proizvodnjo zdravil za žilna in srčna obolenja. Bezeg namreč vsebuje antioksidante (flavonoide), ki v krvi nevtralizirajo proste radikale in preprečujejo strjevanje krvnih ploščic v strdke. Poskusno zdravilo prodajajo kot kapsule pod imenom RUBINI. Iz ekstrakta bezgovca cvetja pa izdelujejo zelo okusno osvežitno pijačo z in brez alkohola.

foto 2

Pri Eibiswaldu smo si ogledali toplarno na lesne sekance. Zgradilo jo je 17 kmetov, organiziranih v posebno zadrugo, ki posedujejo skupaj 1100 ha gozdov, iz katerih pridobijo letno okrog 5000 pm (prostornih metrov) sekancev. Inštalirana moč toplarne je 2 MW (mega wata). Osrednji del toplarne je peč za izgorevanje sekancev, velik toplotno

izoliran hram za vročo vodo in računalniško vodena automatika. Do porabnikov je speljan podzemni toplovod, ki so ga zgradili kmetje sami. Poleg centrale je še lesena depozitna za sekance. Oba objekta sta pokrita s sončnimi kolektorji, za pridobivanje dodatne tople vode (tudi pozimi). Redno zaposlenih v toplarni ni, upravljajo in vodijo jo kmetje sami z dežurnim operaterjem, ki ima doma kontrolni računalnik. Toplotno energijo prodajajo odjemalcem po 0,72 ATS za 1 kWh. S toplotno oskrbuje vse javne ustanove v mestu (šola, urade, najemna stanovanja itd.). Evidenca o dobavljeni toploti je posamezno in centralno računalniško vodena. Kmetje pa si medseboj v okviru zadruga dohodek obračunajo po dobavljenih sekancih in opravljenem delu. Odkupna cena sekancev iz lastnih gozdov je okrog 180 AST za 1 pm. Na prostem trgu pa odkupujejo odpadli les po okrog 110 ATS za 1 pm. Toplotna energija iz sekancev je sicer dražja kot kurilno olje in cenejša kot električna energija. Dolgoročno pa je smoterna ker je iz obnovljivih virov in domačega izvora (dohodek ostane doma). Zato je investicija, ki je veljala 40 mio. ATS subvencionirala tudi država. Iz 1 ha gozda lahko letno pridobijo z gojitvenim čiščenjem in sečnimi odpadki okrog 5 pm sekancev. Izgorevalni izkoristek sekancev pa je preko 95%.

Za zaključek izredno zanimive ekskurzije smo si ogledali še hribovsko kmetijo z dopolnilnimi dejavnostmi. Kmetija je že do sedaj imela tako imenovan »pušelsank«, kjer gostom postrežejo z lastnimi pridelki in izdelki. Na novo pa so letos zgradili že po evropskih (EZ) normativih klavnico z predelovalnico in hladilnico ter prodajalno za prodajo svežega mesa in izdelkov. Investicija je kmeta veljala 2 mio. ATS. Država je prispevala subvencijo v višini 15% investicijske vrednosti.

Na kmetiji smo si ob zaključku našega potovanja po Štajerski privoščili še izdatno kmečko malico, ki jo nudijo svojim številnim gostom. Postregli so nam na velikih vrtljivih lesenih pladnjih obilen in pester narezek iz domačih mesnih in mlečnih izdelkih, črnim kruhom in dobrim domačim vinom. Njihova standardna cena za tako malico je 30 ATS na osebo, vino pa točijo po 58 AST za liter. Tudi za naše razmere dokaj poceni.

Splošna ugotovitev udeležencev ekskurzije je bila, da se avstrijski kmetje zelo hitro in uspešno prilagajajo novim gospodarskim razmeram in agrarni politiki v EZ. Vredno našega posnemanja.

O STANJU TURIZMA NA KMETIJAH KOROŠKE

AMALIJA CEKLIN, dipl.ing., svetovalka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti

Svet med Pohorjem in Peco: to je Koroška. Lepo je zapisal dr. Franc Sušnik:

"To so ti kraji koroške krajine. Uršlja gora, mati: razkošni so razgledi z njenega vrha, desetere so barve zelenja, smrekovi lesovi odevajo bregove, odevajo ramena bregov; svetli otoki so domačije, pozno v noč so luči prižgane, zjutraj se zgodaj budijo, mleko in mošt, meso pristarijo; domačina spoznaš, če ti "maso" - meso po koroško pove.

Gostoljubnost sega vse do doline pa tja do vrhov, kjer se lahko še pose živina in gre žito v klasje."

Po svojih naravnih, zgodovinskih in kulturnih vrednotah sodijo Mežiška, Dravska in Mislinjska dolina med zelo zanimiva turistična območja Slovenije. S svojimi bogatimi smrekovimi gozdovi, razgibanim svetom posejanim s samotnimi kmetijami, katere so razpršene od nižin do visokogorskega sveta pod Peco, Raduho, Uršljo goro in Pohorjem, dajejo idealne možnosti za turizem na kmetijah. Tu ima gost poleg miru, prijaznih ljudi in dobre hrane možnost, da preživi aktivne počitnice. Smučanje v zimskem obdobju, v letnem pa nabiranje gozdnih sadežev, zelišč, sprehodi po bližnji okolici ali zahtevnejši planinski pohodi, so le del bogate turistične ponudbe na tem predalpskem in obmejnem območju Slovenije.

Turistična dejavnost na koroških kmetijah ima že kar dolgoletno tradicijo. Sami začetki te vrste dopolnilne dejavnosti segajo v 70 leta, ko so prve kmetije prejele ugodna posojila in že po nekaj letih odprle dyri prvim gostom. V turistični vasi Šentanel, kjer se danes nahajamo, je bilo takrat urujenih 5 kmetij, ki so žive še danes.

Na območju Koroške se s turizmom ukvarja 22 kmetij, katerih skupna kapaciteta je 300 ležišč ter čez 1000 sedežev: v Mislinjski dolini jih je 8, v Dravski 3 in pa v Mežiški 11. 10 kmetij je izletniških, 3 sprejemajo samo stacionarne goste, ostale pa nudijo prenočišča kot tudi sprejemajo avtobuse in najavljene skupine. Vrata na kmetijah z izletniškim turizmom so gostom odprta skozi vse leto. Stacionarne kmetije pa večinoma sprejemajo goste v zimski sezoni - v času novoletnih in pa v času letnih počitnic. Zasedenost razpoložljivih kapacitet je kar zadovoljiva, vendar sam interes kmetov in izredno zanimanje za počitek na kmetijah jamčita, da bo razvoj tekkel dalje. V izgradnji je namreč 29 kmetij, katere bodo dodatno popestrile ponudbo na tem območju. Računamo, da bodo nekatere prve goste sprejele že v letošnjem letu.

Seveda na področju turizma na kmetijah ni vse rožnato. Precej je proble-

mov, katere pa bo možno reševati le s širšo družbeno pomočjo. nerešena zakonodaja, še vedno ni zakona o kmetijstvu in v okviru tega zakona o dopolnilnih dejavnostih, predpisi za dopolnilne dejavnosti so preveč stro-

gi, neugodna kreditna politika, nezaposlenost in slaba kupna moč prebivalstva in še bi lahko naštevala, so le eni izmed mnogih.

Našo službo čaka na tem področju kar precej dela in trudimo se, kmetu

pomagati. Strokovno pomoč bomo tudi v bodoče nudili tako kmetijam s tradicijo kot tudi bodočim nosilcem turistične dejavnosti na kmetijah. In kaj je tisto, kar nas bo povezovalo? Organizirali bomo še dodatne oblike strokovnega izobraževanja, sploh pa o promociji ter trženju na kmetijah. Vključitev v Združenje turističnih kmetij je zelo zanimiva, če ne celo nujna. V bodoče bo potrebno iskati nove možnosti za pridobitev gosta. Ponudbo na dosedanjih in novih kmetijah bo potrebno povečati z dodatno ponudbo - tenis igrišča, jahalni šport, bazeni ali pa s specializiranimi kmetijami, kot so kmetije za družine z dojenčki, za mladostnike,... Kmetija Marin in Koroš, ki imata bogate izkušnje s to vrsto dejavnosti, danes že razpolagata z bazenom. Tudi tenis že lahko igrate pri Marinu. Do takšne odločitve kmete vodi dejstvo, da samo prijaznost, kmečka hrana in prenočišča v lepem ter idiličnem okolju ne zadostijo potrebam zahtevnih gostov.

Za zaključek pa spet nekaj besed dr. Franca Sušnika:

"Povprašajte znanca ali prijatelja, kako se kaj počuti med nami. Radi se vračajo. Vežeta jih priroda in prisrčnost ljudi."

V okviru izobraževalnega programa za dopolnilne dejavnosti na kmetijah je naša svetovalna služba organizirala 70 urni tečaj za nosilce turistične dejavnosti na kmetijah. Tečaja se je udeležilo 29 kandidatov s cele Koroške. Vabimo in obveščamo vse tiste potencialne bodoče nosilce te vrste dejavnosti, da bomo prihodnje leto tečaj ponovili, seveda, če bo dovolj interesentov.

Podelitev potrdil udeležencem tečaja za nosilce turistične dejavnosti pri Plodru na Šentanelu. Foto: Amalija Ceklin

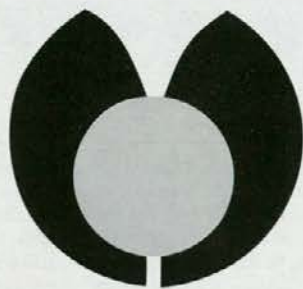

V kulturnem programu pri Plodru so nastopili učenci osnovne šole Šentanel in domačinke s kratkim skečem. Foto: Amalija Ceklin

Udeleženci tečaja za nosilce turistične dejavnosti na kmetiji.

Foto: Amalija Ceklin

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o.

SLOVENJ GRADEC, CELJSKA C. 7
TELEFON: (0602) 42-341, 42-344,
43-193
TELEFAX: (0602) 43-301

TOLAR NA TOLAR ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

OBRETNOSTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE OD 1. JUNIJA 1998 DALJE

Vloge	na mesec (31 dni)	na leto
Vloge na vpogled, tekoči in ŽR občanov (1%)	.08	1.00
Žiro računi društev (1%)	.08	1.00
Depoziti nad 31 do 61 dni (T+2.5%)	0.93	11.58
Depoziti nad 91 dni (T+3%) (D+3%)	0.98	12.12
Depoziti nad 181 dni (T+3.5%) (D+3.5%)	1.02	12.67
Depoziti nad 1 leto (T+5%) (D+5%)	1.14	14.30
Kratkoročna posojila za kmete člane zadrug (T+12)	1.70	21.92
Kratkoročna posojila za kmete nečlane zadrug (T+16)	2.00	26.27
Zakonska zamudna obrestna mera (letni T+18)		26.86

T je temeljna obrestna mera, ki jo za vsak mesec določi Banka Slovenije trenutno kot aritmetično povprečje indeksa rasti drobnoprodajnih cen za zadnjih 12 mesecev od 1. 1. 1998 dalje.

D je devizna klavzula, ki se izračuna kot razlika med srednjim tečajem Banke Slovenije za DEM na dan poteka vezave in na dan sklenitve vezave.

ZLATA NALOŽBA

Z VARNIMI KORAKI DO SVOJEGA ZAKLADA

ZAVAROVALNICA MARIBOR d.d.
2507 MARIBOR,
Cankarjeva 3,
tel.: 062/224-111

brezplačna telefonska številka
za naročanje zavarovalniškega zastopnika

080 - 19 - 20

koroška banka

Koroška banka d.d., Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke

"AKTUALNA POSOJILA KOROŠKE BANKE"

Prihaja čas brezskrbnega uživanja na soncu, ob morju ali kjerkoli drugje. Da vam teh užitkov poletnih dni ne bo prikrajšalo trenutno pomanjkanje denarja, se že danes odločite za eno od oblik ugodnih posojil v Koroški banki.

Trimesečno posojilo vas stane samo TOM + 4,50%.

Zelo zanimiva je tudi ponudba plačilnih kartic Karanta in Eurocard, s katerima je plačevanje doma in v tujini enostavnejše.

Oglasite se v eni od enot Koroške banke in prijazno se bomo pogovorili o najbolj zanimivi ponudbi za vas.

Vaša banka
Koroška banka d.d.
Slovenj Gradec

PODELJENI KIPCI - ZNAKI ZA KVALITETO KMEČKIH DOBROT

DANICA ONUK, inž. agr.

Že v prejšnji številki Viharnika smo vas seznanili z rezultati ocenjevanj izdelkov na "Dobrotah slovenskih kmetij" na Ptujju. Sedaj pa vam na kratko predstavljamo eno izmed dobitnic kipca - znak kakovosti. Kot smo omenili že v prejšnji številki, si kipec prislužijo razstavljalci, če tri leta zapored dobijo za isti izdelek zlato priznanje. Letos so si to posebno priznanje prislužile tudi 4 razstavljalke s Koroške in sicer tri iz Mežiške doline za rženi kruh ter ena iz Mislinjske doline za kekse na stroj. To je Katja PAJENK s kmetije "Rdečnik" iz Sp. Razborja 28, Podgorje pri Slovenj Gradcu. Katja ima posebno veselje s peko peciva in tudi druge kuharske veščine, ki si jih je pridobila na Kmetijsko - gospodinjski šoli v Senthurju s pridom uporablja na domači kmetiji, kjer ima izletniški turizem.

S prodajo mešanega peciva z imenom "Metuljček" pa se vključuje na vse prireditve, kjer so zastopane turistične kmetije, tako v Slovenj Gradcu kot tudi drugod. Letos je tako sodelovala tudi na sejmu Alpe - Adria - Kulinarika v Ljubljani.

Še nadalje ji želimo veliko uspehov pri peki peciva in tudi čestitamo za dobljeno priznanje kakor tudi ostali trem dobitnicam.

Katja Pajenk ob podelitvi kipca na Ptujju

Foto: Danica Onuk

FLORJANOVO

RIHARD RUPREHT

Tako kot marsikje drugje je tudi v Razborju še tradicija, da ob prazniku sv. Florjana priredijo jajčarijo. To je pobiranje darov: jajc in drugih dobrot, ki jih kmetje in krajanje pripravijo za fante, ki se zberejo in obdajo hiše v vasi.

In tako je bilo tudi letos, ko smo se fantje zbrali pred cerkvijo sv. Danijela v Razborju. Po nekaj skupnih vajah smo se odpravili po poteh, kjer so včasih hodili peš naši predniki, le da so nas popeljali jekleni konjički. Po začetni tremi pri prvih kmetih je le - ta upadla in nato izginila. Pri vsaki hiši smo zapeli pesem, nato pa še pesem v čast sv. Florjanu ob prijatni spremljavi harmonike. Za to je poskrbel 10 letni Mitja, ki je vztrajal z nami vso noč do ranih jutranjih ur.

Pobiranje smo zaključili zopet pri šoli v Razborju, kjer bo tudi veselica za vse kmete in krajanje Zgornjega Razbora.

Na koncu pa bi se še enkrat zahvalil muzikantu, vsem svojim prijateljem, ki so sodelovali in pa Razborčanom za darove - jajca in meso ter puncam in ženam, ki nam bodo pomagale pripraviti še veselico.

LETOVANJE V BANOVCIH

Amalija CEKLIN, dipl.ing., mentorica društva

Društvo kmetov Mežiške doline ima v termalnem zdravilišču Banovci počitniško prikolico, ki je namenjena letovanju kmečkih družin. V aprilu smo vsem članicam društva poslali razpis za letovanje v sezoni 1998. Ker pa je zasedena le sezona od 6. 6. do 31. 8., smo se na sestanku upravnega odbora društva dogovorile, da damo možnost letovanja v jesenskem terminu tudi vsem ostalim zainteresiranim. Zato vas obveščamo, da se lahko prijavite za letovanje v času izven sezone po nižjih cenah. Seveda imajo ob prijavi prednost družine članic Društva kmetov Mežiške doline, ki se bodo mogoče še prijavile. Obveščamo pa vse, ki jih zanima da lahko letujete tudi izven sezone, celo v zimskem času, glede na to, da zime niso prehude. Zato vabimo vse, ki želite preživeti dopust v tem zdravilišču, da pokličete na sedež društva, kjer boste prejeli še dodatne informacije. Če boste poklicali pravočasno, bo izbira termina lažja. Lahko koristite samo vikende, ali pa podaljšate letovanje poljubno dolgo.

Verjetno vam je že znano, da boste letos letovali v udobnejši ter primernejši "počitniški hišici". Prikolica je namreč vključena v leseno ohišje, ki je izolirano in bo tako možno v njej letovali celo sezono. Spalni del je še vedno v prikolici, bivalni del pa ne več v baldahinu ampak v lesenem predprostoru, kjer je možno kuhati oz. bivati udobneje kot v lanski sezoni.

Ostali pogoji letovanja:

1. sezona letovanja je v času od 22. 6. do 30. 9. 1998. Po želji boste lahko letovali tudi izven tega termina, skozi vse leto;
2. cena letovanja v sezoni je 30.000 SIT za 7 dni, izven sezone je 20.000 SIT;
3. v ceno letovanja je vključeno: bivanje v prikolici, električni priključek, kopanje v vseh bazenih razen FKK, vožnja s toboganom! Turistična taksa v ceno ni vključena!
4. Letovanje je možno odpovedati 15 dni pred predvidenim terminom!

Vse ostale informacije boste dobili po telefonu ali v pisarni Kmetijske svetovalne službe oz. na sedežu društva, kjer se tudi prijavite na tel. št. 31 - 785 (ga Ceklina).

Za vaše sodelovanje se vam najlepše zahvaljujemo in vas lepo pozdravljamo!

JOŽICA KOTNIK, dr.med. spec. dermatovenerologije

Sončna svetloba, ki pride na zemljo, je sestavljena iz toplih žarkov, vidne svetlobe in ultravioletnih žarkov A, B in C.

Toplotni žarki povzročijo na koži rdečico, ki kmalu izgine. UV žarki B in A kožo dražijo, rdečica se pojavi po 2 do 5 urah, po 2 do 3 dneh koža na teh mestih potemni. Pred premočnim delovanjem sončnih žarkov se koža brani tako, da se vrhnjica zadebeli. Debelejši je ta sloj, manj UV žarkov prepusti. Zaščitno deluje tudi kožno barvilo - pigment.

Vsi ljudje sončenja ne prenašamo enako. Rdečelasi in plavalasi precej slabše kot temnolasi. Dosti manj je odporna na vplive sončnih žarkov koža otrok. Okvare kože povzročijo sončni žarki že v rani mladosti in so trajne. Močno sončenje v mladosti po-

večuje v zrelih letih, če je takrat potrebno delati na prostem, nevarnost sončnega kožnega raka.

Zmerno sončenje blagodejno vpliva na več kroničnih kožnih bolezni (luskavico, obolenja žlez lojnic, bolezni, kjer je moteno zaroženevanje kože...). Na sicer zdravi koži so lahko vplivi sončnih žarkov naslednji:

a) pri kratkotrajni izpostavitvi:

- sončna opekline
- porjavlost kože
- posebna mozoljavost kože (Malorca akne).

b) pri dolgotrajni izpostavitvi:

- izguba elastičnosti kože (grob izgled, starikavost)
- pojav številnih drobnih žilic (te-leangiektazij)
- sončne keratoze
- sončni rak

Na bolni koži sprožijo sončni žarki številne bolezni, ki jih imenujemo fotodrematoze. Te delimo na primarne, pri katerih gre za direktn vpliv sončnih žarkov in na sekundarne, kjer pride do reakcije med sončnimi žarki in fotosenzibilizatorji (fotoalergeni), ki jih na kožo nanese ali pa jih zaužijemo.

Lokalni fotoalergeni: različna mila, dezinfekcijska sredstva, nekatera mazila.

Fotoalergeni, ki jih zaužijemo, so lahko: različna zdravila (sulfonamidi, oralni antidiabetiki, fenotiazini, diuretiki, odvajala, antibiotiki ... za vse velja, da le nekateri izmed naštetih), nekateri konzervansi v živilih in pijačah.

Mnogo pogostejše kot fotoalergične so fototoksične reakcije na koži. Lokalne povzročajo različna mazila, ki vsebujejo katrane, me-

ladinin, furokumarini v travah, različni parfummi, mila, kreme in lotioni, ki vsebujejo nekatera eterična olja. Najpogostejša takšna bolezenska sprememba na koži so mehurji, ki nastopijo ob kontaktu z mokro travo ob istočasni izpostavitvi soncu - dermatitis pratensis bullosa. Zelo redka je prava alergija na sonce - urticaria solaris. Mehanizem nastanka te urtikarije je drugačen, zato tudi običajna zdravila proti alergiji niso uspešna.

Pogostejša je polimorfna fotodrematoza - eczema solare. Po prvem sončenju se spomladi naredi na soncu izpostavljenih delih kože različen izpuščaj. Uspešnega zdravljenja ni, edina preventiva je izogibanje soncu.

Kaj lahko storimo sami, da zmanjšamo kvarne vplive sonca na kožo?

NEVŠAKDANJI DOGODEK NA HARTMANOVI KMETIJI PRAŠIČ NAPADEL GOSPODINJO

FRANC JURAČ

Petek, 22. maja letos si bo Jožica GOLOB iz Golavabuke gotovo dobro zapomnila, posebno pa še zato, ker se je po srečnem naključju rešila pred pobesnelim domačim prašičem, ki jo je napadel. S hudimi poškodbami so jo odpeljali v slovenjegraško bolnišnico, o samem dogodku pa nam je Jožica takole povedala: "Bilo je okoli 19. ure tistega 22. maja. Domačega prašiča sem hotela pripustiti k svinji. Ko sem to delo opravila, sem hotela spraviti prašiča v hlev. Med tem pa se je prašič dotaknil žice električnega pastirja, ki je bila pod napetostjo. Prašiča je električni pastir močno stresel, to pa je bil tudi povod, da je pobesnel. Sele potem sem se spomnila, da nisem izključila električnega pastirja. Šla sem proti prašiču z namenom, da ga spravim v hlev. Tedaj pa je prašič skočil proti meni in me podrl. Zbil me je na tla in to še dobro vem, da sem ležala na trebuhu, prašič pa me je s svojimi velikimi zobmi grizel in trgal po hrbtu. Sreča je bila, da sem padla na trebuh, če bi ležala na hrbtu, bi me gotovo še bolj poškodoval, čeprav so bile tudi te poškodbe zelo hude. Kli-

cala sem na pomoč, pa ni bilo nikogar v bližini, da bi me bil rešil. Ker pa se je vsa tragedija odvijala v neposredni bližini električnega pastirja, se je pozneje prašič žice še enkrat dotaknil. To pa ga je tako prestrašilo, da je nekako odnehal, jaz pa sem v tistem trenutku le našla rešitev in sem skočila v njegov hlev in si priprla vrata in se tako rešila pred razjarjenim prašičem. Ko mi je uspelo, da sem lahko vstala in se umaknila na varno, me je močno bolel kolk, za kar sem sprva mislila, da mi ga je zlomil prašič. Na pomoč sem poklicala sina in mu naročila, naj najprej izključi električnega pastirja, da prašič ne bi ponovno prišel v

stik z njim. Vedela sem, da mi je prašič prizadejal hude poškodbe. Na pomoč so pozneje prišli tudi sosedge in me spravili v bolnico," pravi Jožica Golob.

Jožica Golob živi na svoji kmetiji še z očetom in sinom. Mati ji je umrla pred tremi leti. "V vseh teh letih se mi nikoli ni zgodilo kaj takega, kar sem doživela tokrat. Vedela sem, da so lahko ob pripustu prašiči (merjasci op.p) tudi napadalni. Do vsega tega pa gotovo ne bi prišlo, če prašiča ne bi stresel električni pastir. Ko sem prašiča pripuščala svinjam, sem bila pri tem delu vedno sama. Sicer bom pa morala biti odslej bolj previdna," meni Jožica Golob.

Na Hartmanovi kmetiji, kjer Jožica opravlja gospodinjska dela, se s prirejo svinj ukvarja že 25 let. Kot sama pravi, je prireja prašičev še dodatni vir dohodka na kmetiji. Zato to delo opravlja z velikim veseljem, saj sta ji trud in delo vedno poplačana. Tudi nenaavadna nesreča, ki jo je doživela Jožica, ji ni vzela poguma, srečna in vesela je, da je ostala živa.

1. Pred sončenjem ne nanašajmo na kožo nobenih kozmetičnih sredstev.

2. Kadar zdravimo kožo zaradi drugih bolezni, se istočasno ne izpostavljamu soncu.

3. Jemanje zdravil omejimo na najnujnejše (posvet z zdravnikom).

4. Zaščitimo kožo pred direktnim vplivom sončnih žarkov.

5. Če pa se kljub temu izpuščaj pojavi, je potreben posvet z zdravnikom.

6. Posebno je treba biti pozoren na različna obarvana znamenja na koži, ki se lahko pod vplivom sončnih žarkov oziroma ob različnih poškodbah spremenijo ali se pojavijo na novo. Enako velja za manjše odrgnine ali kruste, ki dalj časa ne zacelijo.

Za zaključek: izpostavljeni se soncu se ne da povsem izogniti. Ob upoštevanju zgoraj omenjenih priporočil pa lahko preprečimo marsikatero nevšečnost.

"TO JE MOJ ŽE DEVETDESETI ZVONIK..."

FRANC JURAC

Vsako delo je lepo in zanimivo, če ga opravljaš z veseljem in ljubeznijo. Tako pravi tudi Jože GROZNIK, po poklicu klepar, doma iz Šmartna pri Litiji, ki že preko trideset let prekriva zvonike na slovenskih cerkvah z bakreno pločevino. Devetdeset prekritih zvonikov ima za seboj, veliko pa jih še čaka, da jih bo Jože Groznik prekril.

Nашega sogovornika smo srečali v Doliču, kjer je pravkar končal s prekrivanjem tamkajšnje farne cerkve sv. Florjana. "Ko sem se odločil za poklic, sem sprva mislil, da se bom izučil za avtomehnika. Ker pa mi to ni bilo dano, sem se pozneje odločil za kleparja, ker sem čutil pravi užitek pri plezanju po strehah. Začel sem seveda pri prekrivanju zvonikov na slovenskih cerkvah, ki je ročno in unikatno delo. Za to delo sem veliko znanja pridobil v sosednji Avstriji, kjer sem bil nekaj časa zaposlen. Delo in iskušnje pa sem dobival pozneje na domačih cerkvah. Dobro sem si zapomnil detajle mnogih zvonikov na slovenskih cerkvah, kako pa so grajeni, pa je bilo zame posebno izobraževanje."

Preko 30 let prekrivate zvonike slovenskih cerkva. Pa se spominjate, kateri zvonik ste kot prvega prekrili?

"Če vam čisto po pravici povem, tega ne vem, kar mi je zelo žal. V začetku svojega dela nisem vodil evidence. Vem le to, da je ta zvonik cerkve tu v Doliču devetdeseti in menim, da je to kar lepa številka."

Delo, ki ga opravljate na strehah, je izredno nevarno in naporno. Se ne ustrašite dela na takih višinah?

"Veste, delo je vsako lepo in čisto, če ga opravljaš z ljubeznijo. Tudi moje delo je nekako tako. Res je, da imajo slovenske cerkve zelo visoke zvonike in je marsikaterega strah pogledati celo v zvonik, kaj šele, če bi delal na njem. Vsega se moraš privaditi, tako višine kot dela na višini. Pri delu ne smeš pogledati z zvonika v globino, misliti pač moraš, da ne delaš na višini, ampak na zemlji. Potem pa vse gre."

Ko za svojo obrt oz. delo na zvonikih iščete sodelavce, ali jih lahko dobite?

"Ljudje se bojijo višin in malo je korajžnih, ki bi to delo z veseljem opravljali. Na zavodu za zaposlovanje sem že iskal dva delavca, ki bi jih nujno potreboval, pa jih ne dobim. Tega dela nihče noče opravljati, pa čeprav je kar velika brezposelnost. Lahko pa se pohvalim, da se je pred tremi leti pri meni zaposlil 19 letni Mario Horvat, ki je z vso resnostjo zagrabil za delo in kar je najbolj razveseljivo, ga višina ne moti.

Jože Groznik: "Veseli sem, da ljudje skrbijo za cerkve ..." Foto: Franc Jurac

Mario Horvat se ne boji višine. Že tri leta dela z mojstrom Jožetom Groznikom. Foto: Franc Jurac

To pa je pri našem delu najbolj pomembno."

Devetdeset zvonikov ste prekrili in obnovili in veliko streh na slovenskih cerkvah. Zdaj ste že nekoliko v letih. Vam vaša leta dopuščajo, da še lahko opravljate delo nemoteno?

"Višina mi ne dela nobenih preglavic. Težave čutim le pri hoji po lestvi gor in dol. Pri tem se čutim nekoliko bolj okornega."

Če bi si danes iskali poklic in delo, kaj bi si izbrali?

"Nič drugega, kot klepar bi bil, tako kot danes. In delal bi to, kar delam danes. Obnavljal bi zvonike in strehe cerkva in jih tako obvaroval pred propadanjem."

Zvonik na farni cerkvi v Doliču ste prekrili. Mislim, da ne bo skrivnost če vas vprašam, koliko ste porabili bakrene pločevine?

"Ta zvonik je srednje velik, za njegovo prekritje pa sem porabil približno 700 kg pločevine ali mogoče malo več."

Zdaj ste končali z obnovo zvonika v Doliču. Kam vas pelje pot sedaj?

V Novi Gorici nas čaka velika cerkev, kjer moramo prekriti kar okoli šeststo kvadratnih metrov strehe, dela pa bo za kar cel mesec in pol. Potem bomo odšli v Ribnico na Dolenjsko, kjer bomo obnovili farno cerkev, potem bomo prekrili še zvonike cerkve na Razdrtem, vmes pa bomo skušali prekriti še manjši zvonik v Bovcu, ki že dolgo čaka na vrsto. Če nam bo vse to uspelo narediti še letos, bo to veliko delo. Veseli sem, da so vsi, pri katerih sem delal, zadovoljni. To si štejem v čast in ponos.

VIHARNIK

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec,

2380 Slovenj Gradec, Vorančev trg 1

Telefon: 0602/43-332

Direktor: Hubert Dolinšek

Uredniški odbor: Ida Robnik,

Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek

Glavna urednica: Ida Robnik

Oblikovalska realizacija:

Umetniška delavnica IDEJA, Maribor

Likovna urednica: Marlena Humek

Tehnični urednik: Robert Strmšek

Računalniška postavitev, priprava za tisk

in fotoliti: Repro Studio Lesjak, Maribor

Tisk: Odliš, Ravne

Naklada: 1650

Vse pravice pridržane, © Gozdno

gospodarstvo Slovenj Gradec 1998.

Na podlagi mnenja Ministrstva za infor-

miranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK

proizvod informativnega značaja iz 13.

točke tarife številke 3, za kar se plačuje

5% davek od prometa proizvodov.

Avtorja znank na naslovnici:

dr. Vlado Ravnik in dr. Borut Juvanec

KRAJNČEV ANZI IN NJEGOVH 85 LET

LUDVIK MORI

pešno nadaljuje tradicijo kmetovanja na tej lepi Kranjčevi kmetiji, kar najbolj osrečuje sleherne starše.

Dedek Ivan in babica Micka sta ves čas pridno pomagala pri delu, dokler jima niso začele nagajati bolezenske težave. Tu in tam še kaj lažjega pomagata in se veselita obiskov svojih treh vnukov. Vsi, ki ju poznamo, jima želimo še veliko let lepega življenja.

Anzi ga kličejo, odkar ga poznam, morda zato, ker je bil precej dolgo "ledik" fant.

Kranjčeva domačija leži na lepem razglednem mestu na Gornji Gortini, kjer se po domače reče pri Krajncu in je vseskozi na uglednem glasu. Sicer pa je bilo tudi na tej kmetiji, kot na vseh drugih planinskih, v preteklosti več trdih trenutkov kot lepih, obremenjenih s težkim delom.

Anzija je mati položila v zibelko tik pred prvo svetovno vojno, sledila pa sta še sestra Tončka in brat Oto, a sta oba umrla v najlepših letih. Tako je ob starših ter kakšnem hlapcu ali dekli kar precej bremen padlo na Anzijevo ramena, saj so bila na kmetiji polja kar obsežna. Kadar pa ni bilo dela na polju, pa je fural les, da je bil denar za davke in lon za služinčad ter za druge potrebe. Sam pa je pri plači čestokrat izpadel.

Vprašal sem ga, če se spominja kakšnega težkega trenutka v življenju!

"Ja, bilo je za moj osemnajsti rojstni dan, pred kresom 24. junija. Prišel je stric Pavel, ki se je pečal s tihotapstvom in me prosil, da bi mu pomagal spraviti par volov čez državno mejo, seveda za plačilo. Ker mi oče ni mogel dati kaj dosti denarja, sem ponudbo sprejel. Popoldne sem po očetovem naročilu še navlačil vej za kres, zvečer pa sem jo popihal s stricem na dogovorjeno mesto, kjer naju je čakal možakar z voli. Kakšen kilometer pred mejo mi stric zaupa vole s povodcem, sam pa gre naprej kot izvidnik. Če bo dal znak, lahko ženem vole naprej. Stric je res dal znak, da je prosto. Gnal sem vole proti vrhu, kjer je tekla državna meja, ne da bi kaj opazil ali slišal. Ko ženem vole dol po lesovju, naenkrat tik pred sabo zagledam za grmom dva avstrijska financarja. Eden se takoj zadere: "Halt!" Jaz spustim povodec in jo urno ucvrem po bregu navzdol, voli pa za menoj. Od presenečenja so financarji začeli streljati. Dokler so voli tekli tik za menoj, me ni ničesar zadelo, ko pa so jo ubrali po ugodnejši legi, me je zasekalo pod kolenom. Financarji so jo ucvrli za plenom, jaz pa sem se z velikim strahom, da me ujamejo graničarji, ranjen v nogo komaj priplazil domov. Mati so se zelo prestrašili, obenem pa so bili veseli, da ni bilo kaj hujšega. Kljub skrbni materini negi se je noga začela gnojiti, povrhu tega pa je prišla vsa stvar žandarjem na uho in se nekoč prišli po mene, da bi me gnali v zapor. Ko pa so videli, v kakšni kaši sem, so vse domače okregali in staršem zabičali, da me takoj naslednji dan peljejo k zdravniku. Vdali smo se v usodo: kar bo, pač bo! Med prevozom v bolnico sem si že slikal življenje v zaporu, a se je na srečo vse dobro izteklo. Lahko pa bi me za rojstni dan celo ustrelili. Le malo pa je tudi manjkalo, da nisem ostal brez noge.

Komaj se je noga zasilo zacelila, že me je v oko pičila čebela tako, da na desno oko nisem več videl.

Prišla je vojna in z njo veliko strahu. Pri hiši so

se oglašali partizani in Nemci, ki pa so nam prizanašali, da nismo utrpeli hujših posledic.

Po vojni, 20. maja leta 1949, je strela udarila v skedenj in nam prizadela veliko škodo. K sreči je bila živina na paši, zgorel pa je konj in ovce, ki so bežale pred nevihto v hlev, jaz pa v tem času niti doma nisem bil. Preden so pritekli bližnji sosede, je bilo že vse v velikem ognju. Mlajša generacija si težko predstavlja, s kakšnimi napori smo v tistem povojnem času zgradili nov skedenj in hlev. Večino lesa za veliki hram je bilo treba obdelati ročno, za deske pa voziti hlode daleč v Bistriški jarek na žago in potem deske po strmih kolovozih nazaj v hrib. Za kritino ni bilo nobenih drugih materialov in še žeblje je bilo težko dobiti. Ob vsem tem pa so nas bremenili še z obvezno oddajo. Težki spomini so to! No, sreča, da čas celi rane" je zaključil.

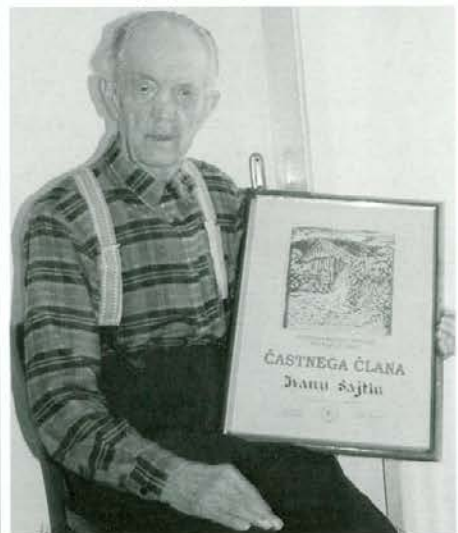
Kar precej v letih se je Anzi spomnil, da se bo treba oženiti, ako hoče, da bo grunt pognal nove korenine. Na svoj dom je pripeljal Sekolovnikovo Micko, ki mu je stala ves čas skrbno ob strani ter mu v zakonu podarila hčerko Miciko ter sina Martina, ki s svojo mlado družino us-

NAJSTAREJŠI ČLAN KOROŠKIH RIBIČEV

SILVO JAŠ

Koroška ribiška družina je pred nedavnim podelila nekaj visokih nazivov "častni član" nekaterim najstarejšim in najbolj zaslužnim ribičem. Poleg Vinka Razgorška, Lojzeta Slemnika, Ludvika Gomboca, Franja Iviča, Jožeta Cesarja, Viktorja Ajtnika ter Edvarda Ocepka je priznanje prejel tudi Ivan Sailt iz Mislinje, najstarejši koroški ribič. 88 križev si bo počasi optal tale možakar, belega obraza in iskrih oči, pa še živahen je povrhu. Posebno mesto ima med koroškimi ribiči in tudi vodami, saj je bil 1947

Ivan Sailt s svojim priznanjem Foto: Silvo Jaš

leta eden izmed soustanoviteljev Koroške ribiške družine. Ko smo mu čestitali za priznanje, je ob našem obisku spet zaživel toliko lepih spominov in toplih misli iz preteklosti. Zdravje Ivanu sicer še kar služi za silo, samo noge in pa kolki so mu povsem odpovedali. Tako sedaj sramevajo njegove številne muharske palice, pa mepsi in umetne muhe, prav tako kot tudi on sam. Ostali so le spomini in številni življenjski mejniki njegovih mnogih prijateljev, ki nekaterih že zdavnaj ni več. Ostala pa je tudi misel na nekoč tako čiste in bogate vode, še zlasti reke Mislinje, ki jo je Ivan vzljubil že od malih nog naprej. Rad pove, da je včasih v reki mrgolelo postrvi in mnoge med njimi so bile naravnost kapitalne. Danes pa so regulacije in številne male vodne elektrarne opravile svoje. Tudi davek ribjega življa je na ta račun kar precejšen. Tudi tistih značilnih potočkov, ki so žuboreli in prihajali izpod Pohorja, je vse manj zaradi številnih cest ter gozdnih vlakov. Ivan vse to pripoveduje s prizvokom trpkosti, bolečine, ki pa ne boli le njega, temveč še koga. Sploh pa je priznanja, ki mu ga je namenila Koroška ribiška družina izredno vesel, veliko mu pomeni in ponosen je nanj. Škoda le, da ne more več do svoje vode, pa še takšno silno željo ima. Rad bi še kdaj vrgel v tisti značilni jez tam pri žagi Mislinja kakšno muho ali pa zavrtel blinker, rad bi še kdaj ujel kakšno potočnico, takšno s tistimi velikimi značilnimi rdečimi pikami. Vse to takorekoč ostaja le pri dogodkih iz preteklosti in spomini z njimi in s tem sedaj Ivan živi iz dneva v dan.

NAŠA MAMA, BICA IN PRABICA MARIJA NAPOTNIK IZ BISTRE PRAZNUJE 80 ROJSTNI DAN

JOŽICA ŠAVC

Rodila se je tisto poletje, ko so se utrujeni vojaki 1. svetovne vojne vračali na domove. Tudi na Pestoto pod Smrekovcem se bi morali vrniti trije, a ni bilo nobenega. Slabo znamenje za novorojeno bitje.

Po dobrem letu dni so s Pestote še odhajali, tudi njena mlada mati in končno sta ostala sama s pradedom. Pradedi pa ne živijo dolgo in zapuščeni otroci postanejo še bolj zapuščeni, postanejo samorastniki.

Z dvanajstimi leti je po bližnjih kmetijah bilo potrebno poprijeti za najtežja kmečka opravila. Bila je dekla do poroke s holcarjem Jožetom, ki je prišel iz Štajerskega. Končno na svojem, čeprav zelo skromnem. Prihajali smo otroci, prišla je vojna in takoj je vedela, kje je potrebno delati za boljše življenje njej enakim in za boljše življenje njenih otrok, kar je svoboda tudi prinesla.

Delati pa je bilo potrebno še več, da je družina prišla do lastnega doma, otroci do poklicev. S kolikšno ljubeznijo nam je dajala vse tisto, česar sama nikoli ni bila deležna. Nikoli ji nismo znali vračati, le občudovali smo jo, koliko moči in ljubezni je zmogla v tem težkem življenju, ko je tudi bolezen bila vseskozi prisotna.

Dočakala je visok življenjski jubilej. Otroci se ji ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo za vso skrb in ljubezen in ji skupaj z življenjskimi sopotniki, Ivanom, vnuki in pravnuki želimo trdnjšega zdravja in da bi še veliko let lahko krasila svoj in naš mali dom z rožami.

70 LET JOŽETA KERBEVA

BERTA PLOHL

Rodil se je 17. 4. 1928 kot peti otrok v sedem članski Kerbelovi družini.

Brezskrbnih fantovskih let zanj skoraj ni bilo, saj je že rosno mlad, star komaj 16 let, sledil starejšema bratoma v partizane.

Bil je zajet in prestajal je vse grozote taborišča Dachau.

Po srečni vrnitvi je po vojni nadaljeval šolanje in se izučil za poklic mizarja, ki ga zelo osrečuje, saj mu uspe vse, česar se loti. S svojim "tišlarskim" znanjem je pomagal pri gradnji hiš vsej "žlahiti", za kar mu bomo vedno hvaležni. Srečo je imel tudi pri izbiri svoje življenske sopotnice, saj se imata rada in sta si zvesta skoraj pol stoletja.

Že ob službi v železarni se je lotil obnove stanovanjskih in gospodarskih poslopij na manjši kmetiji, ki jo je na Brdinjah podedoval od svojih staršev. Sedaj pa se je ob podpori "ta mladih" lotil še "grunta". Razgrnili so lep kos prej neuporabne globače in močvirja ter ga spremenili v lep travnik.

Ja Pepi, ob tolikem delu pa leta kar minevajo. Zato sedaj, ko je vse tako lepo "porihtano", začni malo več počivati in bolj paziti na svoje zdravje, da boš sadove svojega dela lahko še dolgo užival in boš srečen ob svoji ženi Štefki in ta mladi družini, posebej z vnuki, saj veš, koliko jim pomeniš in kako so srečni ob tebi.

Zdravja in dolgega življenja pa ti želimo vsi tvoji, s katerimi si proslavljal svoj jubilej.

KRESNA NOČ

V mehki travi sva sedela
z roko v roki kot nekoč,
sva obujala spomine,
saj bila je kresna noč.

Čarali smo v kresni noči,
mnogo bilo je želja,
le redke so se izpolnile,
pričarati sreče se ne da.

Kresne muhe so se podile
z lučkami utripajoč,
suhe trave so šumele,
bila je lepa kresna noč.

Čaral bi v tej kresni noči!
Sedaj, ko sva oba že siva,
želja bila bi le ena,
saj le zdravja si želiva.

V kresni noči rad bi sanjal,
da mlad bil bi kot nekoč,
a čaranje je le tolažba,
pa čeprav je kresna noč.

Ivan HAMUN

23. maja 1998 smo pri Maroltu na Brdinjah proslavili 70 letnico rojstva Kerbelovega Pepija. Ob nepozabnem srečanju v krogu njegovih najdražjih smo na kratko obudili spomine na njegovo prehojeno pot.

1

2

3

4

REGIJSKI ORIENTACIJSKI TEK

DANICA ONUK, inž.

V soboto, 16. maja 1998 je Društvo podeželske mladine Mislinjske doline organiziralo 1. regijski večerni orientacijski tek za vsa društva podeželske mladine Koroške. Tek je bil organiziran v Sp. Razborju in sicer s startom in ciljem na turistični kmetiji "Rdečnik".

Proga je bila dolga ca 8 km, vodila pa je večinoma po poteh, ki povezujejo kmetije, nekaj pa tudi po gozdu in travnikih.

Na progi je bilo tudi 5 kontrolnih točk s po dvema ali tremi kontrolorji in sicer: 1. pri "Šašlu", 2. pri "Knežarju", 3. pri "Stablovniku", 4. pri "Stablovski bajti" in 5. v gozdu pred "Podvajško ravno". Od tu so tekmovalci tekli po cesti mimo kmetij "Epšek", "Kavnik" do "Rdečnika".

Za tekovanje se je prijavilo 10 tri članskih ekip in sicer po dve ekipi iz DPM Mislinjska dolina, Mežiška dolina in Šentanel, tri ekipe iz DPM Strojna ter ena ekipa iz DPM Dravska dolina. Naloga tekmovalcev je bila, da progo pretečejo v čim krajšem času, se ustavijo na vseh kontrolnih točkah, kjer na vsaki pisno odgovorijo na 3 vprašanja ter na cilju rešijo še zaključni test s 30

vprašanji.

Pred startom so se tekmovalci seznanili s pravili teka, vsaka ekipa pa je ob svojem startu dobila mapo s skico in opisom proge ter navodili. Prva ekipa je startala ob 19.30 uri, vsaka naslednja pa s 5 minutnim zamikom. Po približno eni uri so se ekipe že vračale na cilj, kjer so morale rešiti še test. Šele ob oddaji testa se jim je zaključil tekmovalni čas. Razgreti in premočeni tekmovalci so dobili čaj, po prihodu vseh ekip pa še večerjo. Med tem časom je komisija pregledala teste in jih ovrednotila skupaj z doseženim časom.

Končne uvrstitve so bile naslednje:

1. mesto: ekipa DPM Mislinjska dolina 1
2. mesto: ekipa DPM Šentanel
3. mesto: ekipa DPM Mislinjska dolina 2
4. mesto: ekipa DPM Mežiška dolina 2
5. mesto: ekipa DPM Strojna 1
6. mesto: ekipa DPM Strojna 2
7. mesto: ekipa DPM Strojna 3
8. mesto: ekipa DPM Mežiška dolina 1
9. mesto: ekipa DPM Dravska dolina

10. mesto: ekipa DPM Šentanel 2
Prvouvrščena ekipa je prejela pokal, vse ostale pa diplome.

Tek pa ni bil namenjen samo tekovanju, ampak tudi druženju mladih s cele Koroške. Končali smo ga z željo, da se ta tradicija nadaljuje; mogoče ga pripravi kakšno drugo društvo podeželske mladine in tako spoznamo tudi druge kraje Koroške.

1. Na startu. V ospredju od leve: Jože PACNIK, Nataša TAMŠE in Uroš KAMENIK.
2. Med tekom
3. Ekipa Mislinjske doline 1 pri reševanju testa na koncu teka.
4. Zmagovalna ekipa Mislinjske doline. Od leve proti desni: Boris PACNIK, Suzana REJAK in Srečko PACNIK.

RAZBORSKI ČLANI ZB SMO SE SPOMNILI DNEVA MLADOSTI

ŠTEFKA MELANŠEK

V spomin na dan mladosti smo se nekdanji razborski borci zbrali 21. maja letos na Vernerici, kjer smo obujali spomine na čase, ko je bila tu okrog Plešivca vojna. Lepi gozdovi so med vojno dajali varno zavetje borcem našega okrožja. Ivan Ruprecht, ki

danes živi na Vernerici, nam je kazal pot do mesta, kjer so še vidni ostanki brunarice, v kateri so se zbirali borci. Tu so se zadrževali borci, ki so bili pozneje znani politiki, kot so: Sergej Kraiger, Gašperič, Miča Šlandrova in še mnogi drugi. Mica Šlandrova in Fi-

lip Glasenčnik sta se iz varnostnih razlogov preselila v skrivališče na Malem vrhu tik pod Uršljo goro. Filip je bil Mičin kurir z ilegalnim imenom Andrej. Takrat je na Vernerici gospodaril Stefan Anželak z ženo Terezijo in hčerko Lenčko. Kmalu je domačija dobila ilegalno ime pri Staremu. Domačijo so večkrat obiskali policisti iz Rimskega vrelca, vendar brunarice nikoli niso odkrili, ker jo je varoval lep mladi smrekov gozd.

Na dan našega srečanja je sijalo sonce in lepo urejena kmetija na Vernerici je bila še lepša.

Med nami sta bila tudi g. Stane Butlen in njegova žena Marina. Navdušeno smo ju sprejeli, saj se tu na deželi le malokdaj srečamo z ljudmi, ki jih spoštujemo in vemo, da so bili tudi oni žrtve vojne. V pogovoru in petju nam je čas kar prehitro minil.

Zadnji sončni žarki z Uršlje so nas spomnili, da se moramo odpraviti domov. Gospodarju Ivanu Ruprehtu in njegovemu sinu Rihiju pa se prisrčno zahvaljujemo za tako lep sprejem. Hvala tudi našemu predsedniku ZB Jožefu Pajenku, ki je organiziral srečanje.

LJUDJE

IN

DOGODKI

IZLET INVALIDOV SELE - VRHE

MARJA BREZNIK

Za 16. maj je predsednica invalidov Sele - Vrhe Marica Lahovnik organizirala izlet. Organiziran je bil tako, da smo si lahko ogledali bližnje kraje na Koroškem. Poskrbela je tudi, da smo imeli vsi blizu na avtobus.

Tako smo se v soboto, 16. maja zjutraj, nekaj čez 7. uro odpeljali iz Sel proti Koroški. Vreme je lepo kazalo. Prvi postanek je bil v Črni. Tam smo se najprej podkrepili s kavico, priskrbeli pa smo si tudi nekaj sadja.

V Črni se nam je pridružil vodič izleta Aleš Moličnik, naš lepo pozdravil in zagotovil dobro razlago na poti po koroških krajih.

Iz Črne smo se odpeljali proti Koprivni po precej ozki makadamski cesti. Bili smo sicer z malo prevelikim avtobusom za tako pot, tako da je bilo kar nekaj

strahu na ovinkih. Pa je šofer kar dobro zvozil do Koprivne. Izstopili smo 1 km pred cerkvico, kamor smo se potem napotili peš. Za nekatere invalide je bilo kar malo naporno. Pa smo ob peš hoji tudi uživali, saj so nas obdajale prelepe livade s planinskim cvetjem. Po gozdiču pa je veliko lepega nizkega "črničevja", kjer se menda ob dozorevanju lahko nabere veliko borovnic, seveda, če je letina zanje. Ob prihodu iz gozda smo zagledali cerkvico Sv. Ane, nad cerkvico pa prelepo urejeno kmetijo, kjer imajo naloženih scepjenih bukovih drv, da jih toliko na enem mestu najbrž ni pogosto kje videti.

Sama cerkvica pa j nepopisno lepa. Na desni strani pred glavnim oltarjem je mali oltarček s kipcem črne Marije. Zvedeli smo zgodovino te cerkvice, nato pa nam je sv. mašo bral župnik iz

Črne. Bilo je izredno doživetje. Po sv. maši je g. župnik povabil par oseb v svoj avto, drugi pa smo peš odšli do bližnjega kmečkega turizma, kjer nas je čakal avtobus. Nekateri so se tam okrepčali s pijačo, pa tudi pomalicali smo, kar je pač kdo imel s seboj.

Nato smo se odpeljali nazaj proti Črni in po drugi poti proti Smrekovcu. Tam smo se srečali z ogromno Nejevsko lipo. Občudovali smo jo in tudi izmerili njen obseg. Moralo jo je obstopiti 9 oseb, da so jo lahko objeli. Vodja nam je razložil vse zanimivosti.

Videli smo, kako so na kmetiji Najevnik sadili krompir. Imeli so priklopljeno vitlo na traktor in delali brazde, kar je bilo nam nekaterim na novo, ker smo večinoma doma v ravnini.

Spet smo se morali spraviti v avtobus, nagkar smo se peljali naravnost v Črno. Ogledali smo si še rudnik, pa velikega medveda, ki je menda nekoč strašil po Črni. Tu se je g. Moličnik poslovil od nas in nam zaželel srečno vožnjo še naprej do doma.

Mi pa seveda nismo šli kar domov, saj nas je čakalo kosilo v Šentanelu na turistični kmetiji "Kolman". Tam smo se dobro najedli in tudi popili nekaj rujnega vina. Ob enkratnem razpoloženju pa so naše pevke tako lepo zapele, da so morale kar naprej prepevati.

Pa vsake dobre volje je enkrat konec in tako smo morali tudi mi nadaljevati vožnjo proti domu.

Še enkrat bi se zahvalili predsednici društva in šoferju za srečno prevoženo pot.

USPEL TEČAJ ZA ISPRAŠANE GASILCE

SILVO JAŠ

Prostovoljno gasilsko društvo Mislinja je organiziralo skoraj trimesečni tečaj za isprašanega gasilca in sicer za člane vseh treh društev: Doliča, Dovž in Mislinje. Kar 35 tečajnikov, večini samih mladih ljudi, ki šele stopajo na pot gasilstva, je tako spoznavalo in doživljalo osnove te dejavnosti. Temeljito so obdelali kemijo, pa elektriko, gradbeništvo, osnove gasilstva, pa varstvo pri delu, prvo pomoč, zaščito telesa in dihal, spoznavali pa so tudi vso gasilsko opremo in tehniko.

Poveljnik mislinjskih gasilcev Rudi KREBL, vodja tečaja, je pozitivno ocenil znanje tečajnikov in ni skrival veselja nad uspešno zaključenim tečajem. Vsi "isprašani gasilci" pa so si za nagrado ogledali poklicno brigado v Ljubljani in osrednji izobraževalni center slovenskih gasilcev v Ljubljani na Igu. Od tam je potem, ko so se dokončno razšli, nastal tudi tale posnetek za spomin.

Mladi gasilci na Igu

Foto: Silvo Jaš

+ 1912
+ 1998

AMALIJA PREGLAV

Ko odide človek, predvsem s kmetije, ostane praznina, ki je ne more ničesar nadomestiti, zapolni jo lahko le lep spomin. Tak spomin je še vedno živ na Amalijo Preglav, Stoglijemo mamo iz Boštjana.

Njena zibel je stekla julija 1912 leta na Velki. Rojena je bila v družini s kar šestimi otroki. Ze zelo mlada je spoznala trdo delo in odrekanja na domači kmetiji. Osnovno šolo je obiskovala na Vratih. Rada je hodila v šolo, če je le mogla, večkrat pa je zaradi preobilice dela morala ostati doma. Kot dekle se je spoznala s Stoglijevim Hanzijem v viharnih vojnih letih in 1943 leta sta se poročila. Po vojni je tudi na Stoglijemo domačijo posijalo sonce božjega blagoslova. V zakonu se jima je rodilo pet otrok. Tudi otroci so bili v pomoč na kmetiji. S skrbnim in vestnim gospodarjem je Stoglijemo postala vzorna kmetija. Obnovili so gospodarska poslopja in med prvimi na vasi dobili svoj traktor. Na domačiji se je poznala skrbna roka pridne gospodinje. Lepo se je bilo pri njih oglasiti, poleg pogrnjene mize te je sprejela prijazna Stoglijeva Milka.

Bila je skromna žena, nikoli ni tarnala in ni poznala zamere. Bila je močan steber domačije. Pa ji gotovo velikokrat ni bilo lahko, saj je ob vseh kmečkih opravilih in skrbi za otroke še ljubeče skrbela za bolnega očeta in tasta, ki sta bila več kot dve leti priklenjena na bolniško posteljo. Otroci so počasi odhajali, doštudirali in si ustvarjali svoje družine. Oba z možem sta zbolela in se pred petimi leti preselila k hčerki Ivanki v Dravograd. Pred tremi leti, ko ju je le še en mesec ločil do zlate poroke, pa je Gospod poklical ljubečega moža Hanzija v večnost. Bolezni se je priključila še žalost ob izgubi. Tako smo se februarja v velikem številu poslovili in pospremili Stoglijemo mamo na zadnjo pot.

Vančy

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, babice, prababice, sestre in tete

AMALIJE PREGLAV
iz Sv. Boštjana pri Dravogradu

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti ter ji darovali vence, cvetje, sveče in za sv. maše. Posebna zahvala g. dekanu Francu Hozjanu iz Dravograda za lepo opravljen pogrebni obred. Lepo se zahvaljujemo cerkvenemu pevskeму zboru in zboru Stanka Reka za zapete žalostinke ter govorniku Ivanu Juriču za poslovilne besede.

Vsi njeni

V SPOMIN

IVAN KRIVEC
Jurjev ata iz Mislinje
roj. 26. 12. 1932, umrl 28. 6. 1997

Na šentilsko božjo njivo je pred letom dni k večnemu počitku legel k svojima prerano umrlima hčeri in ženi, naš ljubljeni ata. Njuna prezgodnja izguba je usodno vplivala tudi na njegovo zdravje. Pogrešamo ga, pogreša ga tudi njegova kmetija, katero je ljubil in z vsem veseljem obdeloval, ob tem pa je bil v Železarni Ravne zaposlen več kot 30 let, vse do svoje invalidske upokojitve. Od 1990 leta je redno hodil na dializo v bolnico Slovenj Gradec, kjer je po težki bolezni tudi umrl.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo osebju dializnega oddelka bolnišnice Slovenj gradec za večletno nego in skrb.

Hvala vam, ki postojite ob grobu in mu prižigate sveče.

Žalujoci: hčerka Ivica in sin Bernard z družinama ter sin Janez.

Leto dni minilo je že,
ko ugasnilo ti življenje je.
Dom in polje in vsi tvoji dragi,
žalujoci spominjamo se te,
saj imeli smo te radi.

V SPOMIN

V naših srcih ti naprej živiš,
zato nas pot vodi tja,
kjer ti v tišini spiš, kjer ti
lučka ljubezni vedno gori.

23. julija mineva tri leta, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

MARTIN MERZDOVNIK
iz Razborce.

Hvala vsem, ki se ustavijo ob njegovem grobu in mu prinesejo cvetje ter prižgejo svečo.

Žalujoci: žena Zofka in otroci z družinami.

V SPOMIN

Hitro mine čas!
Že pet let je,
Odkar slovo si vzela od nas,
kamorkoli oko ozre se,
posvod za teboj praznina je.

SLAVKA RUPREHT
27. 2. 1927 - 13. 6. 1993

Za vsako toplo besedo najlepša ti hvala,
v naših srcih vedno boš ostala.

Hvala vsem, ki se z lepo mislijo ustavite ob njenem preranem grobu in prižigate sveče.

Žalujoci: mož Ivan, sinovi: Janko in Boris z družinama in Rihard.

V SPOMIN

MARIJI ČERU - p.d. Fajdlvi mami,
iz Ojstrice

Dne 26. junija bo minilo eno leto, od kgr smo položili tvoje, od bolezni izmučeno telo v mnogo prerani grob. Če bi mogla, bi rekla: "Ne žalujte za menoj, veliko sem trpela." Vsako življenje je uganka zase, morda te nismo znali razumeti. Bila si delovna in zraven si vedno rada zapela. V stiski pa si rada pomagala vsakomur. Nate nas bodo spominjali izdelki tvojih pridnih rok. Bog naj ti bo plačnik za vsa tvoja dobra dela.

Naj te spremlja pregovor:

Manj strašna noč je v črni zemlji krilu, kot pod svetlim soncem žalostni dnevi.

Hvala vsem, ki postojite ob njenem grobu in ji prižigate sveče in podarjate cvetje.

Vsi tvoji

Minilo je že leto dni,
odkar te več med nami ni
a v srcih naših spomin
nate vedno še živi in
živel bo vse naše dni.

JASMINA DETELA

Knjižnica Radlje ob Dravi se je konec meseca maja uradno preselila iz 132 kvadratnih metrov površin v nove prostore v izmeri 538 kvadratnih metrov. S selitvijo v poslovni center Era je knjižnica Radlje veliko pridobila; selitev slovenjegraške in dravograjske knjižnice v poslovno trgovske centre se je pokazala za dobro. Se bo selitev izkazala za dobro tudi v Radljah?

Tako imenovana žalostna zgodba knjižnice v Radljah ob Dravi sega štiri desetletja nazaj, ko je pod okriljem kulturnega društva pričela delovati kot ljudska knjižnica. Leta 1974 se je knjižnica selila v prostore v kulturnem domu v Radljah in imela na 112 kvadratnih metrih 8000 knjig. V začetku lanskega leta je bilo v knjižnici Radlje že okoli 24 tisoč knjig. Zaradi prehude prostorske stiske so nekako pred štirimi leti zaprli hodnik v kulturnem domu in s tem pridobili dodatnih 22 kvadratnih metrov površin. V zadnjih letih so večkrat poskušali najti knjižnici primerne prostore in se končno dogovorili za njeno selitev v poslovni center Era v Radljah.

Minister za kulturo Republike Slovenije Jožef Školč je v petek v prisotnosti župana občine Radlje Hermana Tomažiča, svetovalke za splošno izobraževalne knjižnice Silve Novljan in nekaterih drugih uglednih gostov odprl nove knjižnične prostore v poslovnem centru Era v Radljah.

Direktorica knjižnice Ivanka Kus je v kratkem povzela zgodovino knjižnice v upanju, da bodo v njej našli svoj prostor vsi, od študentov, najmlajših, ki si želijo pridobiti več znanja, kot se ga naučijo v šoli, podjetniki, ustvarjalci, ki želijo svoje uspehe predstaviti drugim. Omenila je tudi, da upa, da bodo ostale enote knjižnice kmalu dobile nove in večje prostore.

Župan Herman Tomažič je omenil, da je kultura v občini doživela že boljše čase. Poudaril je, da v kraju potrebujejo tudi kulturo, ne le asfalt in vodovode. "Današnje odprte več kot potrebnega objekta je prav gotovo največja pridobitev v zadnjih 20 letih v občini Radlje. Z današnjo otvoritvijo so kultura in društva v tem okolju dobila nove možnosti za višje oblike dela," je po-

Priveditve ob otvoritvi se je udeležil tudi kulturni minister Jožef Školč

Foto: Jasmina Detela

vedal Tomažič; med načrti za prihodnost pa omenil skorajšnjo izdajo zbornika vrtev občine Radlje in otvoritev muzeja konec letošnjega leta. Minister Školč je knjižnico tudi uradno predal svojemu namenu in poudaril, da je otvoritev praznik tudi za ministrstvo, saj je najboljši dokaz, da se lahko z minimalnimi in dobro organiziranimi sredstvi veliko naredi. V knjižnici so ob slovesnosti ob otvoritvi pripravili tudi krajši kulturni program, v katerem so sodelovali otroci iz vrtca, otroški zbor radeljske osnovne šole, učenci glasbene šole Radlje in ženski pevski zbor iz Radelj.

NA GRADU NAD STARIM TRGOM NAJRAJE POJO

MILAN SLEMNIK - GRAŠČAK

Štirinajstega marca letos so me že drugič obiskali pevci iz Ljubljane, ki so imeli svoj drugi nastop v cerkvi sv. Pankracija. Pevec je pet in čudovito pojejo. Prvič so prišli semkaj na grad lani v jeseni kot izletniki skupaj s svojimi sorodniki, sošolci in znanci iz cele Slovenije. Prisrčno sem jih sprejel in jim najprej razkazal grad kot kulturno zgodovinski spomenik prve verste ter cerkev sv. Pankracija, ki jo poznajo po vsej Evropi pa tudi že onkraj luže. Razložil sem jim, kako spoštovan je ta Grajski grič in dodal, da se moramo zahvaliti za finančno pomoč pri obnovi objekta kulturni organizaciji iz Ljubljane in mestni občini Slovenj Gradec, predvsem našemu županu g. Janezu Komljanu, ki je omogočil, da so se nekatera dela lahko restavriral. Po moji predstavitvi gradu je nastopil pevski kvintet s svojim programom in lepo zapel narodne, umetniške in tudi naše koroške pesmi. Človeka kar mrzlica oblije, ko zasliši teh pet zbranih pevcev, ki tako harmonično, dinamično in kvalitetno zapojejo tudi naše koroške pesmi, ki so zahtevne in težke, predvsem pa lepe. To pa zmorejo ljudje s posluhom, znanjem, lepim glasom in pa veseljem do petja. To so sposobni ljudje, nadarjeni in izobraženi. Njihov umetniški vodja je Maksimiljan Strlič, tehnolog Železniško transportnega podjetja Ljubljana.

Zelo sem bil vesel telefonskega klica teh fantov, da se vidimo v marcu. Izrazili so željo, da bi radi imeli svoj nastop ravno v cerkvi sv. Pankracija na gradu. Navdušen nad predlogom sem jih povabil. Ko so prišli, so poudarili, da radi prepevajo po cerkvah po vsej Sloveniji vendar takšne akustike, kot je tu na gradu, še niso doživeli. Zapeli so nekaj pesmi, od katerih mi je najbolj ostala pri srcu "Potnik". Ob poslušanju te pesmi so se mi zarosile oči. Ob tej priliki se jim tudi zahvaljujem za notni material za to skladbo, ki so mi ga poslali s pripisom: "Ko spet pridemo, boste to pesem zapeli solo vi, Milan!" Obljubim, da jo bom zapel, saj se zelo dobro ujamemo v petju.

Fantom želim, da bi zdravi še mnogo let prepevali po naši domovini in nas razveseljevali s svojimi lepimi glasovi.

1. Zadaj pevski kvintet, spredaj Milan Slemnik
2. Grad nad Starim trgom s cerkvijo sv. Pankracija

V tistem času so ves les iz skladišč žage odpremjali po železnici. Takih transportnih kamionov, ko danes prevažajo les na velike razdalje, sploh nismo niti videli niti slišali za njih. Ker bi bil vprežni prevoz preko dolgega klanca na železniško nakladišče predrag, je uprava družbe kar hitro zgradila "vlečnico" (Aufzug). To je prav tako ozkotirna proga, ki je tekla preko lesenega mostu. Most je bil zgrajen na močnih pilotih, ki so bili postavljeni na betonske podstavke, povezani s tramovjem, z lesenim podom in ograjo. Segal je od ravnine skladišča na rob železniške brežine z višinsko razliko okrog 25 m. Na vrhu vlečnice je bila lesena utica za upravljača vlečnice, v ravninskem podaljšku pa utica z elektromotorjem in žično vrvjo skupne dolžine 150 m. Most z vlečnico je bil odstranjen 1967 leta. V skladišču so žagan les (pa tudi krajše trame) naložili na vagonček in ga priklenili preko prenosnega vagončka ter obračalne plošče pred mostom na žično vrv in počasi potegnili na vrh, oz. od tam naprej po ozkotirni progi vzporedno z industrijskim tirom, ki ga je prav tako firma zgradila na železniškem zemljišču. Industrijski tir z rampo je bil dolg ca 80 m, vključno s kretnico pa vsaj 100 m. Poleg tega je imelo podjetje v najemu še zemljišče ca 1200 m² od železnice za vskladiščenje celuloznega, jamskega in delno tesanega lesa, pilotov, drogov, hmeljev.

Do industrijskega tira so potegnili toliko naloženih vagončkov, da je zadostovalo tovoru železniškega vagona. Ko so razložili, so vagončke v navezi spustili po vlečnici nazaj na skladišče.

Tam, kjer danes stoji tovarna furniranih vrat, so imeli od farne cerkve najeto zemljišče za skladiščenje tesanega lesa. Sem so les pripeljali direktno z vprego, delavca pa sta ga razsortirala v skladovnice s "podelom" (vozičkom na dveh kolesih).

Delniška družba KOROTAN je od začetka obratovanja 1923 leta in tja do leta 1930 dobro poslovala, saj sta jo vodila dva izkušena lesna trgovca, oba delničarja: Franc Lahovnik in Valentin Štampah. Tudi knjigovodja je bil delničar. Drugi delničarji niso bili zaposleni. Glavni delničar je bil Franc Lahovnik, ki

je tudi jamčil za uspeh firme z vsem svojim imetjem. Bil pa je lastnik gozdnih posestev Mavc na Suhem vrhu, Rožič in Herman na Breznici, Žoman na Dolgi brdi, Gutovnik v Javorju in Polovnik v Ludranskem vrhu, negozdnega posestva Avguštin, žage, drobilnice skorje in elektrarne na Poljani.

Denarno se je firma vezala na takrat imenovano "Okrajno hranilnico Slovenj Gradec". Za žago je nakupovala vse vrste hlodovine iglavcev in listavcev po vsej Mežiški dolini. Medtem ko je iz spodnjega dela doline prihajalo več tesanega lesa, je hlodovina prihajala iz zgornjega dela doline, iz bogatih gozdov črnjanskega območja. Tam so kmetije dale po 500, 1000 in več tisoč m³ hlodovine in napadlega celuloznega lesa. Tega so iz planin, ker ni bilo cest, spravljali po rižah. foto 1,2,3 Tak primer je riža izpod Bele peči, kjer je v gozdu kmeta Ratiha in sosedov v Bistri, KOROTAN odkupil nad 10.000 m³ hlodovine in zgradil rižo nad potokom Bistra v dolžini 3,5 km. Ker potok ne teče enakomerno položno, kar pa je za rižo pogoj, so morali izdelati "kašte" zaradi višinskih razlik. Največja je bila visoka 12 m. Riža je bila izdelana leta 1923. Leta 1927 jo je hudournik Bistra delno poškodoval in zasul z gramozom, zato so jo morali obnoviti. Služila je še naprej in leta 1933 so vozniki odpeljali zadnje ostanke hlodovine, kar je bilo še uporabno.

V poletni sezoni je podjetje zaposlilo več drvarjev (holcarjev) in tesačev (cimprmanov). Na zimo so bili večinoma odpuščeni, če niso imeli dela pri spravilu lesa po drčah ali rižah, saj je le v mrazu in ledu les rad drčal do vozne ceste "tasonov", kakor so imenovali skladišče zbranega lesa ob koncu spravila.

Takrat so v teh planinah še vse podirali na "frato", v katero so potem posejali rž. Pri večjem poseku so bili navadno zaposleni po štirje drvarji, med njimi eden kot "mojster", ki se je pogajal za ceno dela, vodil skupino in odgovarjal za pravilno opravljeno delo. Vse delo je bilo plačano v akordu, od kubika, ločeno za delo poseka in spravila. Za nakup lesa je imelo podjetje zaposlenega enega ali dva nakupovalca, ki sta bila plačana s provizi-

jo od dejansko pripeljanega lesa na skladišče. Seveda je imel nakupovalec strogo določeno ceno, ki jo je lahko priznal kmetu, bodisi na panju ali s prevozom na skladišče, z upoštevanjem kvalitete še stoječega drevesa in njegovih dimenzij. Za večje količine lesa pa je sklepala pogodbe uprava sama. Odkupovala je tudi manjše količine lesa od lesnih "barantačev". To so bili nekaki občasni prekupčevalci, ki so odkupili manjše količine in kmetu plačali šele, ko so les prodali naprej. Mnogi kmetje so prišli sami na upravo in za nekaj akontacije prodali les bodisi na panju ali že izdelanega, saj je veliko kmetov, posebno pa "bajtarjev" znalo podirati dreve in izdelovati tudi tesan les.

Vse cene lesa oz. posamezne delovne faze, kot so: na panju, posek, spravilo in prevoz, so bile določene na osnovi cene franco železniška postaja Prevalje. Tudi bolj oddaljene žage so po razžaganju hlodovine še vkalkulirale stroške prevoza do Prevalj. Bili so tudi primeri, da kmet v planini za jamski ali brusni les ni dobil nič in se ga ni splačalo prepeljati do železnice. V takih primerih jim je jamski les ostal za drva, lepše smrekove vrhe, ki so ostali od hlodovine, so obtesali v tesan les z merami po naročilu in ga prodali.

Zaloge hlodovine, tesanega in ostalega lesa so bile pri KOROTANU vedno zadovoljive, saj je bila oddaja prilagojena potrebam in konjunkturi.

Kmetje so zaupali, da bodo za oddan les dobili denar, saj je bil KOROTAN soliden in siguren plačnik. Pri drugih barantačih so marsikdaj čakali mesece na denar, da ne omenjamo drobnih goljufij. Firma KOROTAN ni spravila nobenega kmeta na "kant" in v času poslovanja ni odkupila nobene kmetije. Kmetje so prodajali les precej svobodno, po lastnem preudarku (brez odkazovanja), ker pa so bili slabo ali nepismeni in niso znali računati v "čevljih" in kubikih, so jih nepošteni trgovci marsikdaj ogoljufali pri izračunih. Tudi odkupi lesa "na čez" ali do določene kole debeline v višini prsne mere dreves, so bili vedno v škodo kmetu. Le redkokdaj se je trgovec zakalkuliral.

KOROTAN je prodajal:

- žagan in tesan les, železniške prage, podjetjem in tovarnam v Sloveniji, trgovcem v Zagrebu, Osijeku ter na Madžarsko in v Italijo,
- jamski les premogovnikom Velenje, zasavskim premogovnikom in tudi na Madžarsko,
- brusni les tovarnam Videm Krško, Vevče - Goričane - Medvode,
- po naročilu določen les pa raznim kupcem.

Poslovanje Korotana je dobro teklo od leta 1923 do nekako 1930 leta. Leta 1929 je izbruhnila svetovna gospodarska kriza (verjetno so jo zakuhali največji bankirji), povpraševanje

po lesu se je zmanjševalo in skoraj popolnoma ustavilo.

Cene so se znižale tudi do 50% normalnih pred krizo. Kupci oz. podjetja v inozemstvu so šla v stečaj, še preden je KOROTAN za izdobilavljen les dobil plačilo (predvsem v Italiji). Firma se je močno zadolžila pri hranilnici Slovenj Gradec, ki je terjala posojila nazaj.

Zaloge lesa so narasle. Zaradi tega so se v vodstvu firme pojavila nesoglasja in eden glavnih delničarjev V. Stampah je zagotavljal redno prodajo lesa tudi po nižji ceni od nabavne (tako so govorili), Lahovnik pa je taki prodaji nasprotoval. Zato je izstopil iz soudeležbe ter firmo zapustil (ali je dobil svoj celotni delež nazaj, ni znano). KOROTAN je moral napovedati stečaj ali konkurz, kot so takrat imenovali stečaj. To je bilo leta 1934. Postavljen je bil sekvester in v upravi je ostal Lahovnik sam. Mož ni klonil, saj je za podjetje jamčil z vsem svojim premoženjem. Okrajna hranilnica Slovenj Gradec, ki je od podjetja terjala takrat 2,5 milijona dinarjev, je preko Okrajnega sodišča Prevalje zarubila vse imetje KOROTANA in vse Lahovnikovo imetje. Cena zarubljenih posestev in ostalega premoženja bi ob uspešni takojšnji prodaji komaj pokrila terjatev Hranilnice Slovenj Gradec in Lahovnik bi prišel na "beraško palico".

Prihodnjič nadaljevanje in konec!

		RAZVEDRILLO		ORBUKA POMOŽNEGA GLAGOLA		ZELO OZKA DOLINA		S PLUGOM RAHLJATI ZEMLJO	
SILVESTROV VALENTIN		LOMLIENJE		SILICU		LATINSKI VEZNIK			
KOGAL PAVEL LEONIDOVČ		NAČRTI		GOLDMARK KARL		ALFANO FRANCO			
GOROPISEC						DELO NA NIJI		ZVEZA	
PREBIVALKA GERMANŠKE DRŽAVE						POMOTA		ZADNJI SOGLASNIK IN SAMOGLASNIK PLEME	
JOHN GRAY		RICHTER KARL		VERSKO PREPRICAN					
RAZVRŠČATI				TUJE MOSKO IME					
KALJ		VELIKANSKA STAVBA							
		SEVER MEDNARODNO							
OSEBNI ZAI MEK		REKA V SRBIJI							
		AVTOR: ANICA HUDERNIK							

ZA RAZVEDRILLO

REŠITEV KRIŽANKE IZ VIHARNIKA ŠT.5/98:
VODORAVNO: SA, KR, AB, V, P, telo, oko, udar, letalo, E, č, oni, KT, jok, Peru, il, jarem, granat, barki, Ag

AFORIZMI

Če je v vinu resnica, potem poznamo tri resnice: belo, rdečo in črno.

Vsaka izkušnja je dobra. Predvsem slaba.

Tudi počestnicam je potrebno zaračunati cestnino.

Samo pametni se lahko smeje svojim neumnostim. Bedak jih namreč sploh ne prepozna.

Ker je izgubil rdečo nit v življenju, se je odločil za - VRV.

Kako čas drvi. Ujemimo ga na radar in ostro kaznujmo zaradi prekoračitve hitrosti.

Nikoli ne bi prišlo do razprave, kaj je bilo prej: kokoš ali jajce, če bi imel jajca - PETELIN.

Kandidati! Če hočete moj glas na volitvah, pustite naj zakričim. Vi pa mi tiščite volilni listič.

Tudi modrooki so lahko črnogledi.

Postarajmo današnji čas. Stari časi so vedno tako lepi.

Jože URBANCL

Pred 23 leti so se tudi pri nas odprle knjige za popotnike, ki so prvi prehodili znameniti Ciglerjevo pot E6, ki teče od Balika do Jadrana in je načrtovana vse tja do Črnega morja. Na našem, slovenjegraškem območju so jo vzorno opremili gozdarji in jo številni tudi večkrat prehodili. Po skoraj pol stoletja pa so objekti in nekateri vidni znaki postali nevidni in popotnik lahko kaj kmalu zaide. Ker si je za načrtovanje in izvedbo te poti najboljši prizadevala naša nekdanja sodelavka, gozdarka Vida Vrhnjak Duler, se popotniki še sedaj obračajo nanjo in tako je letos prejela pismo, ki ga objavljamo:

SPOŠTOVANA GOSPA VIDA DULER

Če me spomin ne vara, ste bili gozdarji, med njimi pa še posebej Vi in g. Metod Sekirnik, pobudniki in tudi izvedbeniki postavitve počivališč in obeležitve evropske peš poti E6 na območju takratnega Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec.

Smerokazi in tudi počivališča so dolga leta bila vzorno vzdrževana in v splošno zadovoljstvo domačim in tujim hodcem po tej peš poti.

Normalno je, da zob časa opravi svoje. Zdi pa se mi škoda, da bi se smerokazi s časom sami podrti, da bi na lepih krajih s čudovitim razgledom postavljene klopcje in mizice ne služile več svojemu namenu.

Ker doboro opravljenega in tudi drugim koristnega dela ne pozabimo, sem se vas spomnil. Zdi se mi, da ste kljub temu, da niste več aktivna gozdarka, pravišnja oseba, ki bi lahko pri svojih stanovskih kolegh ali pa v mestnem svetu opozorila na to in sprožila akcijo obnove smerokazov in poti vsaj na območju slovenjegraške občine.

Ne nazadnje smo lahko vsi ponosni na lepo urejeno in vzdrževano evropsko peš pot.

Lepo vas pozdravljam! T. Vrnuc
Slovenj Gradec, 19. marec 1998

Gospo Vido je pismo vzpodbudilo, da je prehodila peš pot E6 na našem območju in potrdila Vrnucove ugotovitve. V dobri veri, da je občina zainteresirana za urejen izgled krajine, ki je pogoj za uspešno turistično dejavnost, je problem predstavila mestnemu svetu in predlagala, da bi Mestna občina Slovenj Gradec poskrbela za obnovo objektov in ureditev poti na območju občine. Mnenje svetnikov pa ni bilo tako, zato je nastalo pismo, ki ga je gospa Vida poslala gospodu Vrnucu in predlagala, da ga objavimo tudi v VIHARNIKU:

SPOŠTOVANI g. TOMO VRUNC

Zelo prijetno me je presenetilo vaše vljudno in zame pohvalno pismo z dne 19. 3. 1998! Hvala!

Se vedno me določene stvari in spomini vežejo na moje aktivno delovno obdobje na vsem področju sedanje občine Slovenj Gradec - to je od zahodnih grebenov Pohorja, preko Mislirjske doline do Velunjskega grabna, Sentvida in do vrha Uršlje gore. Zato sem 22. 7. 1997 v enem dnevu prehodila in pregledala vso pot E6 od Partizanke do Prevolnika v Razboru.

Z grenkim spoznanjem sem ugotovila isto kot Vi! Vaša pobuda pa mi je dala upanje, da vsem le ni vseeno! Vendar

upanje je trajalo le kratek čas! Na seji sveta mesne občine Slovenj Gradec 2. 4. 1998 sem sprožila problem E6 - z Vašim pismom in mojim komentarjem. Le dva svetnika sta mojo pobudo podprla, čes, saj to je vendar turistična promocija naših krajev! Uradni odgovor pa je bil: "...s tem se občina ne ukvarja! To je stvar planincev itd..."

Namesto, da bi bili ponosni, da E6 prečka našo občino v dolžini ca 25 km in tako popotniku pokaže našo resnično vsakdanjost, vse naravne lepote in tudi grehe sedanjosti in preteklosti. Do pred kratkim smo se lahko sramovali Partizanke (in verjetno še sedaj), pa tudi kompleks na letališču nam ni v ponos! Pravo bogastvo in lepoto Hartensteina pa lahko ugotovimo le iz življenjepisnega romana Gusti Strindberg, pisateljice in lastnice tega posestva na začetku tega stoletja. Tam zdaj stoji le stara, mogočna lipa, namesto nekdanj mogočne graščine pa E6 popotnik zazre le slovenjegraško komunalno smetišče. Nato E6 prečka dolino Janine pri Smiklavžu in se stmo dvigne na Vodriž, kjer ruševine gradu od sramu lezejo vaje, saj jih le enkrat letno ožive trmasti Smiklavčani s svojim kulturnim utripom. Takrat se grad obudi kot v pravljici.

Kruto resničnost življenja na obrobju pa začuti popotnik E6 na raztezjenem razborskem grebenu od Strgarja preko Rdečnika itd., mimo idiličnega Razbora s cerkvijo, šolo in gostilno, pa tja do obeh Katniških kmetij in Sentvida, kjer se formalno konča občina Slovenj Gradec, ki je v svoj prospekt zapisala: "Raznovrstnost sveta med Uršljo goro in Pohorjem ponuja popotniku mir in marsikje še svojo prvinskost. Dolina ima veliko poti ter skrivnosti in vsakdo od njih je vredno odkrivati."

In v ta namen smo leta 1975 označili in opremili E6, ki veže Baltik z Jadrantom! Dela so res opravili gozdarji! Ali so zdaj na vzdrževanje poti in opreme pozabili, ali pa je konec gozdarskega idealizma? Bom opomnila sedanje gozdarje in upajva, da ne bo (zastonj) zaman!

Še enkrat hvala za opozorilo in lep pozdrav
Vida Vrhnjak DULER

Minka Mirkac, P.D. Pečolar

Ob prehodu iz lanskega v letošnje leto pa je gospa Vida iz Ljubljane prejela pismo:

Spoštovani!

Je že tako, da se prav vse nekoč nekje konča.

Konča se dan z nočjo in leto se prevesi v novo.

Otroštvo se izteče v zrela leta in ustvarjalni vnemi prav počasi popuščajo moči.

Med tem se rušijo in vznikajo sistemi. Mnogim se je zavrtelo v glavi.

Niti gozdarstvo, niti popotništvo nista več to, kar sta nekoč bila.

Manj je prijaznega druženja in manj je navdušenja, da bi kaj postorili tudi brez denarnega nadomestila in mnogo več lastniških, medgeneracijskih in medčloveških meja.

Čemu tole (malce turobno) razmišljanje. Razlogov je veliko. Naj navedemo le dva:

prvi, da si ob letu zaželimo znova sreče, zdravja in ustvarjalnosti in se zahvalimo za vse, kar ste dobrega v vseh dolgih letih storili za popotništvo ter

drugi, da se ob tej priložnosti kot člani komisije postavimo in zaželimo vam in vsem, ki bodo upravljali popotniško krmilo, enako mero dobrega sodelovanja, uspehov in človečnosti.

Ostajamo vaši iskreni prijatelji!

Ljubljana, december 1997

Zoran Naprudnik

Danica Zorko

Marko Kmecl

Da pa vsem ni vseeno, kako se popotnik znajde in kako vidi našo deželo, pa priča gospa Minka MIRKAC, P.D. PECOLAR, ki skrbno vodi vpisne knjige in skrbi za popotnike na kontrolni točki na svojem domu v Razboru. Pred časom je sama poskrbela za obnovo znamenj in smerokazov od Podvajske ravne do Slemena. Pravi: "Začetna vnema, ko je tod mimo romalo letno tudi več kot dvesto popotnikov, je sicer pošla, vendar pa se letno vpiše v vpisno knjigo še okrog 40 popotnikov, ki so pretežno tuji državljani, precej pa je tudi takih, ki se ne vpišejo."

Na svojem posestvu je Minka uredila šest ležišč, če pa želi prenočiti več popotnikov naenkrat, pa pripravi še dodatna ležišča. Zgodilo se je že, da so domači odstopili svoja ležišča utrjenim popotnikom in sami prebili noč kar na klopih. Minka popotnikom tudi postreže s hrano, jim daje informacije in jim naredi še marsikatero uslugo, kar tako, čisto iz dobre volje in želje pomagati ljudem. Tako pripoveduje: "Nekoč sem imela ravno opravek v mestu, pa sem pustila odprto hišo v varstvo slučajnemu popotniku, njegova žena pa se je peljala z mano v mesto

po svojih opravkih. Tudi do Slemena sem že peljala utrjenega popotnika, ki je hotel še tisti dan priti do tja in poklicati ženo v tujino.

Popotniki pa mi včasih pripovedujejo tudi čudne zgodbe. Pred leti je bil prvič pri nas popotnik nekje iz nemško-češke meje. To pot so mu znanci odsvetovali, čes, da je v Sloveniji še vse polno partizanov po gozdovih. Po tem je prišel še večkrat.

Ljudje, ki prihajajo tod mimo, so vseh starosti, so dostopni, skromni, zadovoljni in pošteni. Prihajajo v glavnem peš, zadnja leta pa tudi z gorskimi kolesi. Tod mimo vodi tudi kolesraka transverzala, za katere sem nastavila vpisno knjigo, vodim pa tudi knjigo popotnikov Saleške transverzale, ki ima tudi nekaj kontrolno točko."

Minka MIRKAC PECOLAR si srčno želi, da bi pot E6 ponovno uredili, da bi "tudi v Ljubljani" prislunili popotnikom in pomagali oživiti pot in poskrbeli vsaj za nov žig, saj je ta, ki ga uporabljajo, še jugoslovanski. V vpisni knjigi pa hrani tudi pisma, ki jih dobiva od popotnikov od vsepovsod. Eno imed njih, ki tudi opisuje stanje E6 pri nas pa objavljamo:

GUNTHER DIEL
WALTER DIEL

D 34270 Schauenburg
Rohrwiesenweg 8

30. Juli 1997

Dragi gostinci v Sloveniji

Dne 13.06.97 smo prišli na našo pot po svetu po evropski pešpoti E6, in na prelazu Radelj. Na nekaterih delih poti je bila oznacba poti slaba, smo jo komaj našli. Trikrat smo zašli s prave poti E6, ker smo oznake poti na križiščah/razpotjih spregledali. Končno smo zopet našli pravo pot.

Pri hoji skozi gozd in lep planinski svet Slovenije smo srečali prijazne ljudi, ki so nam bili pripravljeni pomagati.

Zahvaljujemo se Vam za gostoljubnost.

V vazo hišo smo se vrni 14.06.97. Dne 22.06.97 smo prispeli v Opatijo, cili naše poti. Tako se je raznovrstno i pustolovno potovanje končalo na Jadrano. Z veseljem se ga bomo spominjali.

Prisrčne pozdrave iz Kassela/Schauenburga
Nemečija

Prisrčna hvala za vse.

EVROPSKA PEŠPOT E6 ČIGAVA SKRB IN ODGOVORNOST

IDA ROBNIK

22. junija 1997 so na poti od Partizanke do Prevolnika v Razboru (skupna dolžina va 25 km) popotniki : Vida, Drago, Branka iz Sežane, Božo, Svetlana in Ana iz Pariza zabeležili s fotografskim aparatom naslednje utrinke:

1. Pred zaprto Partizanko - brez vsakih obvestil. Nagnjen, poškodovan objekt z rumeno rdečim znakom spominja na ime E6.

2. Pri vstopu iz pohorskih gozdov na počivališču E6 (ki ga razjeda starost) nas razveseli lep pogled proti zahodu - v smeri poti E6. Pod nami je Mislinjska dolina.

3. Letališka ravnina ob cesti pred Hartensteinom ali dobravskem gradu , ki ga že dolgo ni več. E6 objekt, ki se je nekdanj ponašal s klopmi za počitek in informacijskimi znaki v višini oči, je zgubil svoj pomen.

4. Po strmem vzponu na Vodriž se prileže počitek in požirek. Klopni ni več, koprive pa neprijetno skele po golih nogah.

5. Kmečki turizem "Rdečnik". Ob dobrem moštu hladimo že utrujene noge. Klanci in vročina so naredili svoje.

6. Ob poti E6 stoji nepozaben Kavnikov križ. Kaj takšnega ne najdeš v nobenem parku!

7. Razborski greben oz. cesta nam razkazuje Uršljo goro.

8. Znamenitost Razbora - olupšana, vzdrževana cerkev sv. Danijela.

9. Sedlo pri Prevolniku - razvodnica - in tudi začetek zaščitenega vodozbirnega območja. Preko opozorilne table še pogled nazaj proti horizontu na vzhodu, kjer je Partizanka in kjer smo zjutraj pričeli s popotništvom. In počasi se daleč pride!

Nedosegljiv je bil kontrolni žig na Partizanki. Vpisali pa smo se v knjigo popotnikov na letališču in v gostišču Pečoler v Razboru!

Vida Vrhnjak DULER

Morda pa se bo kdo izmed odgovornih ob tem le zamislil!

PROIZVODNI SEKTOR

SPOŠTOVANI LASTNIKI GOZDOV

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec s štiridesetletnimi izkušnjami v gozdarstvu opravlja vsa dela v državnih gozdovih na Koroškem, strokovno brezhibno z usposobljenimi delavci, tehnično najboljšimi stroji, ki so prilagojeni za varno delo v gozdu.

Svoje izkušnje bi radi ponudili tudi vam, spoštovani lastniki gozdov na Koroškem. Želimo, da se prepričate o naši usposobljenosti in primernih cenah za delo v gozdu. Če se zanimate, vas vabimo, da se oglasite, mi pa vam bomo izdelali predračun za sečnjo, spravilo in odkup vašega lesa.

Prepričani smo, da vam lahko ponudimo ugodno ceno za:

- odkup lesa na panju
- za sečnjo in spravilo vašega lesa
- za odkup lesa na kamionski cesti

Gozdno gospodarstvo je teritorialno organizirano po rečnih dolinah.

Obrnete se lahko na:

● Poslovno enoto Radlje ob Dravi, tel. števil. 0602 71 421
odkupovalec: Ivan MARTINI

● Poslovno enoto Slovenj Gradec, tel. števil. 0602 41 262
odkupovalec: Zvonko SMONKAR

● Poslovno enoto Črna na Koroškem, tel. števil. 0602 38 - 100, 38 - 123
odkupovalec: Branko ŠIRNIK, dipl.inž. gozdarstva - tel. števil. 0602 85 199

Zagotavljamo vam pošteno in strokovno najboljšo opravljeno delo, brez odgovornosti za morebitne nesreče pri delu v gozdu, ki so seveda pogoste ter plačilo z najkrajšimi roki na Koroškem.

Pustite se presenetiti z našo ponudbo in nas pokličite!

Vodja proizvodnje: Mitja A. JANDL, dipl.inž. gozdarstva

DOBRE STVARI OSTAJAJO